

Oglas, pripoznajući ist.
čekaju i ratuju se na temelju
činjenicu ili po dogovoru.

Ugovori za predobjekt, oglase ist.
čekaju se napuštanom ili polož-
ćem post. stacionice u Beču
i administraciju liste u Puli.

Od narudbe, valja točno oz-
naciti ime, prezime i najbolju
postu predobjektu.

Ugovor na vrijeme ne primi,
čeka to javni odpravnitv u
stvorenom pismu, za koji se
plaća poština, ako se iz-
vana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chioggia 8).

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slagom rastu male stvari, u neologu "neolog" uve polkvaru. Narodna poslovica.

Svim predplatnikom, koji su nam

li najfinija gospodska desnica u tanahnoj gledici. A progledao je stoga, jer su nam

izvane carevine više poština.

Izazi svake četvrtke •
podne.
Netiskani dopisi se ne vraćaju,
spodrijeti se ne tiskaju, a
nefrankirani se primaju.
Predplata sa poštarnom stojil-
icom se načini } na godinu
ili K. 5—, odn. K. 250 na
pol godine.
Izvane carevine više poština.
Plaća i utržaja se u full.

Pojedini broj stoji 10 h., zao-
stali za h., koli u Puli, toliko
izvan iste.
Uredništvo i uprava nalazi se
u »Tiskari J. Krmotić i dr.
(Via Sisano), kamo neka se
našavljaju sva pisma i pred-
plate.

Prilog broja 12. „Naša Sloga.“

Za našu djecu.

I za škole plaćamo; plaćamo mnogo, plaćamo od naših krvavih žuljeva. Dužni su dati nam jih, ali nam nit škola nedaju. Nedaju jih oni, koji su po zakonu zvani da nam jih daju. Zagrijenost, mržnja, zloba prema nam prieđi jih u tom. Hlijeli bi nas u tmim pusti, pak malo po malo zatreti, izbrisati sa lica ove pokrajine, koju smo pred sto i sto godina što osvojili oružjem u ruci što napuštili da ju kultiviramo, da njoj damo život.

Kako na drugili poljih ljudskoga života, tako i na školskom polju moramo si pomagati sami za ono što nas ide a što nam naši zakleti neprijatelji nedaju. Ne sami što nas je u Istri, nego sami sinovi i kćeri hrvatskoga roda gdjegod nas imaju.

Za družbu sv. Cirila i Metoda, za Istru, koja želi bar ponekle nadoknaditi ono česa nam se neda na polju pučkoga školstva, sabire se, svaki dan po svih hrvatskih zemljah, pa i izvan njih, u Americi, u Africi, gdjegod po koje hrvatsko srce kuca.

Priredjuju se zabave, ne toliko za zabavu, koliko da se što namakne u svete družbine svrhe. Osim u naših malenih mjestih, priredilo se je takovih zabava u Dubrovniku, u Splitu. Rieka i Sušak priredila jih je već dva puta. Ovi dana i biće Zagreb, sreća Hrvatske, prestolnica svih Hrvata.

Gradjanini i sveučilišni gradjani sastavili su odbor. Na čelu mu je starina pjesnik, umirovljeni pukovnik i vrli hrvatski domoljub Ivan vitez Trnski. Na čelu izvršujućem odboru je poduzetnik Egidije Kornicer, koji se na sve strane obrne, da odbor čim častnije svoju zadaću izvrši. Pomagači su mu u prvom redu mladi sveučilišni gradjani, ta dika, ta nuda naša. Odbor prireduje u prostorijama „hrvatskoga doma“ veliki koncert u korist Družbe sv. Cirila i Metoda. Oglasuje ga u novinah i velikimi plakatima. Ne razasili se posebnih poziva, nego tiska ulaznice ke koncertu po 1 krunu, a naši mladi sveučilištar raznaju jih po kućah. Nežaćaju se ni truda i možebitnih neugodnosti. K tomu nastaje da dobiju osobu, koji bi sudjelovali kod koncerta . . . i u obče rade, rade par tjedana, da koncert čim povoljnije izpadne.

Osvanu dan koncerta, krasan dan, dne 14. ožujka. Približuje se i ura koncerta, 8 1/2 na večer. Već o sedmoj uri dolaze posjetitelji koncerta. Hoće da dobiju mjesta. Sokolska dvorana, velika, najveća u Zagrebu, sa galerijom sve naokolo, napunjena se. Ne samo da su posjedana sva sjedala, nego je i ostali prostor pun punecat. Čovjek stoji do čovjeka. I nemože ih stati više. Možda tisuće jih odilazi, jer nenalaze prostora. Najbolje je zastupan radni gradjanski stalež, al ima tu i gradski načelnik, i domobranski general, i razni koji nemanjaju nigdje gdje se radi, ma o čemu ide na korist naroda. I predsjednik „Družbe“

je tu, došav, navlaš iz Beča, i biva pozdravljen, sručano, pozdravljen, već kod ulaza u dvoranu.

Počima koncert. Domobraska glazba udara, albinihev ouverture „Tomislav“, prvi hrvatski kralj. Na podiju stupa gospodja Ružička-Strozz, privakinja hrvatskoga kazališta u Zagrebu, miljevica i hohdinstra. Ona krasnoslovi „Proslav“, što ga je nastavila pjesnička i domoljubna duša našeg Viktora Cara Eminu, i komu je posve kratak uvod sapisao presveti i gospodin Ivan vitez Trnski. Krasnoslovi ga zbilja. Nečita ga, naučila se ga je na pamet, proučila ga je kao da je nezjenu Shvitala ga je, i izrekla onom umjetničku koju je dicit. Čuvstvovala je s patnikom i starskim hrvatovima, i njegovom djeticom, i učelovaču na ono tisuće i tisuće občinstva.

Ovo ju je slušalo kao njeku blagovjestnicu, a na svrsi nahrupilo burnim odobravanjem. Dobila je uz pohvalu kitu cvieća, i moralu se nejekoliko puta prikazati. Klicalo se je pak: „Zivio Car Emin!“ a onda osobito „Zivio Spinčić!“ i ovomu nebi kraja dok nesidje na podiju, a i sad dugo je tražio prije nego što je občinstvo stisalo: U hipu kad je Ružička Strozz, svršila sa proslovom, dobio je predsjednik slavnostnoga odbora Trnski brzojavku ravnateljstva „Družbe“ iz Opatije, i izručio ju predsjedniku Družbe Spinčić. Ovaj akhmaran, i prikazav se na podiju, pročitao je brzojavku i dodači njoj u ime ravnateljstva i svoje nejekoliko rječi zahvale odboru gradjana i sveć. gradj. predsjedniku, svim koji su učestvovali, svim koji su se odazvali. Jak njegov glas ozvao je dvoranom, da bi se ga i dalje čulo. Rječi su mu po malo izazile: Čuvstvo, čuvstvo zahvalnosti, bilo mu je jače nego li rječi, i rekao je, da nemože izraziti se onako, kako mu srce čuti.

U dalnjem toku programa pjevala je gospodja Hüt-Freudenreich, taj obljenjeni član bivše hrvatske opere, praćena glasovitim glazbenikom Nikolom pl. Fallerom. I ona je žvelja burnih pojhiva, i dobila kitu cvieća. Tako i gospodica Ema Kornicer, vredna kćerka vrednoga predsjednika izvršujućega odbora, virtuoza na harfi. Na harfi je udarala praćena guslom, gudalačkim zborom i harmonijem. Ona u sredini, a na daleko oko nje guslari, al tim skladnije. Sve sami virtuosi. Bilo je to pravo glazbeno uživanje.

Predstavljane su bile dve slike: jedna iz Zagreba, druga iz Istre. Olije je sastavio J. Marinov. Slika iz Zagreba predstavljao je Iv. Vil. Marinčić, sveučilišni gradjanin iz Broda, tajnik odbora za koncert. U njoj je kao služnik žigosač njeke mane zagrebačkoga života. Ima jih svuda, ima jih i tamo. Slika iz Istre predstavljao je isti „Istranic“ i Dragutin Mohr kao „Talijana“. „Istranic“ je radnik, kljescar, koji iz kamena težkom mukom izkljesava svakdanji kruh za se i za svoju obitelj. „Talijana“ je slika i prilika onih izroda, kakovih po Istri često vidjamo, osobito za vrieme izbora, i kakove je sustav zadnje doba uzgojio. Govori hrvatski, kako se je odmajke naučio, primješava talijanske kletve, koje

Dakle svrha „Djačkog pripo-
dati svrhu“ u Pazinu je pod-
siromašne školane
oj gimnaziji u Pazinu
čovcu ili u naravi.

— Eto, hvata Bogu, dovršili
s mi pitamo: Koje od svih
ispotrebitije? — Koje treba
magati? — Mi, da istinu
i nam baš znali komu dati
kda nam, kako se ono reče,
ponu forintu na dlan. Nego
ako: Sva tri su potrebna
ozbalo sunca, kao gladan
ri su korista kao boja ro-
koma što dade, otri ste
učinili ste plemenito djelo.
no se u svakoj prigodi naših
će nam za dušu.

Vinskoga vieća.

Beč, 21. marca 1903.

anja većih i velikih osnova
iju. Prosloga čedna obavilo
čitanje proračuna za 1903.
tinu u kojoj smo već skoro
Sada će na njem raditi pro-
or. Ovoga čedna vršilo se je
nagodbenih osnova sa dru-
m monarhije. Te osnove vuku
odine 1897. Već onda bi se
a idu stvari redovito, razpra-
u u prvom nego i u drugom
nju, imale bi bile biti za-
sle šest godina zadovoljan je
u prošlo samo prvo čitanje,
o njih razpravlja, da predju
ore. Na tih osnovah nagodbe
olovicom monarhije pao je
je Gautsch, Thun, Clary,
u toliku ministarstva. Koerber
On se drži, i nuda se, da će
razprave provesti u kraju. A
usio, dok je i od ovoga doslo,
odnosaju u parlament, nego
i pregovori sa predstavnici
e monarhije, sa tamošnjim
zadnjim, i u obče tamo-
i. Ti pregovori su dugo tra-
svada.

e da i Njegovo Veličanstvo i
dinik utječe, a da budu pre-
na Silvestrova kasno u večer.
više zakonskih osnova, koje
zpravu. Jedna je, kojom se
inistarstvo ovlaštuje, da sa
skopij carevinski i tr-
savez; druga je ocar-
tarif; treća sadržje spolu-
ju obostranih financijskih
de porezovanja stanovitih po-
je šest drugih, koji se tiču
pravljanja novaca, njekih dr-
ga, banka. Konačno je jedna,
i promet žestoki pića, pive,
lu i sladora izmed ove polo-
je i izmed Bosne i Hercegovine.

slimo ovim reći, da je sramotno posegnuti Istru vrši pod Italiju. Ali to im ne ide malim gimnazijalcicem badava hranu, komu mnogi govorici raznih stranaka. Svi su za motikom. Dapaće mi tvrdimo, da je tako lako, a ne ide im radi toga, jer je opet stan, komu odioči i knjige, kako već kritizovali vladine osnove. Svaki njim ima najviše puta vrednija žuljevita ruka, nego i naš puk, hvala dragomu Bogu, mrvu pro- može i koliko je diete potrebito.

HRVATI,
svi papir za pušenje kupujte
Družbe sv. Cir. i Met.

za Istru.

Prvo slovensko skladište pokućstva
ANTONA ČERNIGOJ

TRŠT

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marenzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojnevnim obratom.

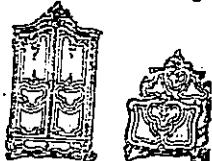
*Svaka je konkurenca
jer je pokudivo iz*

Tvornica poč
dvorskog dobav

IGNACIJ I

TEST — BE

Tvornica u Beču u vlasti
kuće utemeljena go

Na zahtjev šalje b
Ilustrovano popis, original
nova, pregled sobnih na
Najveća solidnost,
i jeftina ciena.

P r v a
belovarska mljekarska

preporuča gg. trgovcem, gospodarima

Izvrstan maslac za čaj

Izvrstan Imperial

Izvrstan garnirani liptavsk

Izvrstan Piški

Izvrstan Tilzitski

Izvrstan Belovarski

Izvrstne maslove sirčice.

Cjenike šaljemo badava i

Narutbe, koje se kretom

laju, molimo slati na:

Pru

belovarsku mljekarsku

Belovar (Hrvatska)

U svili gradovili tražimo, z

Br. 600

I

Oglas jeftinib

Daje se na javno znai
se u ponedjeljak, dne 30.
g. u 2 sata poslije podne
občinskoga glavara g. Jak
tić-a u Boljunskom polju
dići kuće br. 137 obdržav
ustimena jeftinib rad zak
radnjā zasjecajućih u izgra
kapelanske kuće u Borutu.

Izklična cina ustanov
polag proračunanih cieokuj
djevenih troškova na 8568
suća petstotina šestdesetosan
te će svaki natjecatelj, prije
samoga cina, imati da p
(deset) postotnu jamčevinu.

Pobitni jeftinbeni uvjeti
i troškovnik razvidni su u
uredu svaki dan za vrieme u
sati. —

Občinsko Glavarstvo

Boljun, dne 14. marta 1903.

Glavar Buretić.

Poziv

na redovitu opću skupštinu

Posojilnice in hranilnice v Kopru,
vkužene zadruge z neomejenoim poroštrom,
koja će se obdržavati
u Kopru u zadružnim prostorijama (ulica
sv. Blaža kbr. 338)

u nedjelju dne 5. aprila 1903.

u 10 sati prije podne sa slijedećim dnevnim

redom:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju
zadruge u godini 1902.;
2. izvješće nadzorstva o računima za
zadruge u godini 1902.;
3. odobrenje zaključnog računa za go
dinu 1902.;
4. i sl.

Podpisani, preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobit
pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okoline

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 8 u Puli
u prvom katu.

U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije
tekancine za odiela, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor

RODOLJUB

Kupujte samo Cirilo. Matodjijevića žinje

je crpio iz tobožnje talijanske kulture. Hoće da
predobje za talijansku stranku „Istranina“, ka
zuje mu, i nudja, i postavlja u ruke njekoliko
dukata, al mu jih on pred noge bacu, pošto mu
odčita što ga ide kao izrodu. „Istranin“ neće da
prodaje svoje poštenje, svoju narodnost, ni za
zlatu. On hoće da ostane Hrvat, i da obrani što
još svoga ima, i da osvoji, što bijaše njegovo.
I oni bili su povoljami obasuti.

Pjevao je mali i veliki zbor sveučilišnih gra
djana, mali „San“ od Albinija, veliki „Slovenski
brod“ od Gerbića. Veliki zbor završio je sa „hr
vatskom himnom“. Čim su se čuli prvi njezin
glasovi sve občinstvo, kao na zapovjed, stalo je
na noge. I dočim je zbor jedan i drugi bio po
hvaljen poslic svake pjesme, klicalo se je poslije
hrvatske himne iz tisuća i tisuća gbla: „Živila
Hrvatska!“

Kasnije slijedila je tombola, kod koje se je
izigralo kakvih 300 zgoditaka, i kod koje bijaše
i šala i smjeha na pretek, pak slobodna zabava.
Još u 2 sata sve je tako vrvalo po dvorani i
na galeriji, da se je težko moglo micati. Zabava
potrajalila i dalje.

Prihod koncerta iznosi kakvih 6000
kruna. Troškovi nisu veliki. Družba dobiva i
opet oveću svotu za potrebe hrvatskoga naroda
u Istri.

Hvala, iskrena hvala, i s naše strane, cie
lokupnom hrvatskomu gradjanstu bielog Za
greba, koje je što dopriješlo, hvala odboru gra
djaca i sveučilišnih gradjana, te njihovim pred
sjednikom na čelu.

X.

Književne vesti.

Poziv na predbrojbu. Ovih je dana
u mojoj tiskarni dostampana i u promet pre
dana zanimljiva zamošna knjiga „Naša pjesma,
antologija hrvatskoj mladeži“, što ju je sastavio
poznati književnik i pedagog gosp. Josip
Milaković, a o svom trošku izdao gosp.
Ivan K. Oslojčić. To je prvi svezak te je bo
gata, podpuna sbirka pjesama za djecu i mladje
djake srednjih zavoda, dočim će drugi svezak
sadržavati izabrane pjesme za odraslike. Knjiga
je providjena kratkim, ali jezgovitim predgo
vorom te lepim studijama o narodnoj i
umjetnoj omladinskoj pjesmi. U njoj su do
stojno zastupani pjesnici svih krajeva, a
imenito: Petar Preradović, Josip Marić, Stanko
Vraz, dr. Dimitrije Demeter, Matko Topalović,
Antun Nijemčić, Jure Tordinač, Ivan Mažurović,
dr. Stjepan Ilijašević, Mijat Stojanović, dr.
Jovan Subotić, Ognješlav Utješenović Ostroži
ski, Ivan Trnski, Grof Medo Pucić, Fra Grgo
Marić, Ivan Filipović, Branko Radičević, Jovan
Sunđerčić, Škender Fabović, Ljubomir Ne
dović, Stjepan Buzolić, dr. Jovan Jovanović
Zinaj, August Šenoa, Gjuro Klarić, Jakov Maj
narić, Špir Stržić, dr. Napoleon, Lavor Slav
Vučelić, Milorad Popović Šapčanin, dr. Ivan
Dežman, Mita Popović, Josip Eugen Tomić,
Stevan Popović Vasin, dr. Franjo Marković,
Ivan Zahar, Milenko Grčić, Andreja Palmošić,
Vladimir M. Jovanović, Ljuboje Dlustrus, Mijat
Crnko, Ivan Despot, Hugo Badalić, dr. Gjuro
Arnold, Ljudevit Varjačić, Ferdo Z. Miler,
Gjuro Bujher, Krinoslav Kuten, Jovan Hrani
ćević, Ivan Lepušić, Petar Marković, Dragutin
J. Ilijć, Josip Kozarač, Vjenceslav Novak, Franjo
Bartuš, Marin Sabić, Milka Pogačić, Mirko
Leman, Vojislav Ilijć, August Harambabić,
Josip Milaković, Matko Ostojić, Ivan K. Ostojić,
Ivan Zovko, Silvije Strahimir Kranjčević, dr.
Ante Tresić Pavićić, Stjepan Širča, Antun
Ivanović, dr. Velimir Deželić, Alekša Šantić,

Riza beg Kapelanović, Rikard Katalanić-Jeretov,
dr. Dragan Boranić, Marija Tomšić-Imova,
Ivan Ev. Šarić, dr. Tugomir Alaupović, Lujo
Varga Bjelovarac, Dinko Sirovica, Nikola Ost
ojić, Ante Jukić, Ante Petracić, Safvet beg Ba
šagić, Mihovil Nikolić.

O svakom od spomenutih pjesnika ima
kratak životopis, uz laku i zgodnu ocenu knji
ževnog mu rada.

Ljepšeg i koristnijeg štiva za djecu i pri
kladnije knjige za nagrade nemože se niti po
misiliti. Mislim, da će se i obca kritika u tom
smislu izaziti.

Nadjeli li knjiga odziva u narodu, ižaci će
skoro još ukusnije i povećano drugo izdanje,
koje će resiti dobro izradjene slike dotičnih
pjesnika, a ciena će ostati jedna te ista.

Cjena je kužni, koja je u velikom for
matu, na finom bijelom papiru stampana, a
ima 490 stranica: broširana 4 K, a sjajno
uvezana 7 K.

Dobiva se u mojoj i u svim glavnijim
našim knjižarama, te kod gosp. Ivana K. Ost
ojića u D. Tuzli.

D. Tuzla (Bosna). I. Schnürmacher.

Zdravstvene vesti.

„Pančina pogiboljna na ranu“
Clančić priobčen u predposlednjem broju
N. Sl. pod tim naslovom daje mi pri
godu, da priobčim sledići za rane poku
šeni domaći liek: Ako se ranis i krv ti
iz rane curi, izperi si ranu toplo vodom,
pak će krv prestati curiti. Potraži si brže
bolje trputca, bukvike, umeksaj ga med
prst, pak iztisni iz njega sok i ovim so
kom nakvasti si dobrano operenu ranu.
Za čas će te zaboljeti, ali neplasi se, nego
povezi trputčevim sokom nakvatušenu ranu
čistom krpom i u najkratće vreme rana
će se izliječiti. U zimsko doba, kada se
trputac, bukvica težko najde, priskribi si
na vrieme habatova korjena. Operi ga do

čista i sitno ga razkomadaj i pusti, da se
do dobra prosuši, pak ga onda stuci ili
samejli u prah. Do možebitne potrebe
čuvaj taj prah u dobro zatvorenoj škatuli
na suhom i hladnom mjestu. Kad nastane
potreba, uzmi toga praha, pak ga naspi
na toplo vodom ižperenu ranu, povezi
istu čistom krpom i u najkratće vreme
radovati ćeš se najboljem uspjehu. Jedan
i drugi liek je dobar za rane na čovjeku
i na blagu, kad se čovjek ili blago rani.

Stari praktikus.

Kužne ili priljeptebole bolesti jesu
one bolesti, koje prelaze s jedne osobe na
drugou. Čim zavlača u kojem mjestu ta
kova bolest, valja se proti njoj boriti.
Među kužne i priljeptebole ubrajamo:
ospice, kozice, grle, grle bol (difterija), kašalj
hrivpac, svrab, upalu očiju, tifus itd.,
Odmah, čim se koja od ovih bolesti po
javiti u kojem mjestu, nastojati valja, da
bude čisto telo, odjelo, stan, hrana itd.
jer se nečistoćom šire ovakve bolesti. Kad
oboli koja osoba, treba osamiti ju i ne
pustiti k njoj druge osobe, osobito valja
dugo držati djecu i u obće svakoga, koji
neima posla s bolestnikom. Djeca, iz kuće
u kojoj je bolest, nesmiju se družiti sa
ostalom djecom iz drugih zdravih kuća.
Ni u školi nesmiju učenici iz kuće bolesti.
Nevalja pratiti ni mrtvaca, koji je umro
od priljeptebole, jer njemu nije tim
bole, a ljudi se sastavljaju u pogibelj, da
im se priljepe bolesti.

Pogibeljno je takodjer tajiti ili sakri
vati priljeptebole, koju se ima na
nesreću u kući.

Dužnost je u takovom slučaju ku
ćegospodar ili gospodarice, da odmah po
zove lečnika i da prijavi občinskoj oblasti
kakvu bolest imade u kući, da se tako i
pomoći oblasti zaprijeti širenje takve bo
lesti.

Karol grof Strassoldo.

Se prodaja u lekarnah v Gorici, Tolminu,
Trstu, Istri in Dalmaciji po 30 vln. steklenica.

Ravnateljstvo.

Oglas, pripodlana itd.
Ljaku i radnju se na temelju
činika ili po dogovoru

ovi za predsjednika, oglase itd.
ju se naputnicom ili polož
icom pošt. Štedionice u Betu
i administraciju lida u Puli.

Kod naručbe, valja točno
nudit, ime, prezime i najbližu
poštu predsjedniku.

Tko list na vrieme ne primi,
neka to javi odpravniku u
otvorenem pismu, za koji se
ne plaća poština, ako se iz
vani napis „Reklamacija“.

Cekovnog ratauna br. 247-349.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chioggia 8).

Svim predplatnikom, koji su nam
zadokljiko dužni još za prošlu godinu,
ustaviti čemo šíjanje lista budućim
brojem. Tko ga želi primiti i nadalje,
neka pripošalje predplate najkasnije
do buduće srede. Isto vredi i za
one nove predplatnike, koje smo jur
pomenuli.

Svršavamo prvo četvrtgodište
svim brojem. Sa raznim prilozima, koje
emo dodataki skoro svakomu broju,
mi smo našu dužnost prekoračili.
Budućim brojem nastupamo u drugo
četvrtgodište, te molimo sve one
predplatnike, koji jošte nisu obnovili
njegodinšnu predplate, neka se nas
lete barem sa četvrtgodišnjom pred-
platom.

Naša društva.

Vi ste već sigurno više puta posegnuli
u svoju mošnju, pak dali dar za jedno ili
drugo naše društvo, a da niste možda
pravo ni znali, u koju svrhu odkidate od
svih osnih. Ali ste ipak bili sigurni, da
onaj gros niste vrgli u more, nego polozili
ga na oltar domovine.

Mi smo odlučili baš, da vam ovđe
potrošaćemo korist i svrhu tih naših društava,
za koja se po narodu naše krvit
čika sakupljaju dobrovoljni darovici. Pazite,
da budete značni na čemu smo. Nego ustr
ite se na čas, da prvo progovorimo par
reči, da se budemo kašnje bolje razumili.

Svaki narod nastoji, da odgoji čim
više svojih ljudi pera i knjige, koji će
da znati i umjeti podučavati i od zla bra
niti. Kada tako čine veliki narodi, tim više
moramo činiti mi, koliko nas ima hrvats
koga ili slovenskoga koljenja od Savudrije
do Premontre.

Ljepo je reći — pribit će nam koji
čitatelj — uzgojimo svojih pismenih ljudi,
ali od kuda, kada nam je paučina u Žepu,
vjeter u mošnji? — Istina je, da škole
pozbijaju lepih krajeva, dok iz njih izadje
govjak izškolani i izučen. To znamo mi
vrio dobro, to su znali takodjer naši pr
vacu kad su ustrialjali društva, o kojima
možemo vam namisliši progovoriti.

Zako su oni mislili? — Evo, ovako
računali. Naš narod valja probuditi,
postaviti ga na vlastile noge, da bude
svi u svomu. A to će se postići samo
ona, ako se za taj narod odgoji valjanii
advokata, čestitih svećenika i ličnika, po
štovnih učitelja i druge rodoljubne go
spode. To sve ne može se postignuti sa
grošem u Žepu. Tu se hoće novaca i opet
novaca.

I nisu se preračunali!

Nas narod u Istri bistro je glave ali
prazne mošnje. Mnogo diete, koje bi danas
sutra bilo nam na čast i diku, naša brana
i obrana, mora ostati kod rula i motike.
Njegovi talenti ostanu zakopani. Ne mi
slimo ovim reći, da je sramotno posegnuti
za motikom. Dapaće mi tvrdimo, da je
najviše puta vrednija žuljevitna ruka, nego

li najfinija gospodarska desnica u tanahnoj gledao. A progledao je stoga, jer su nam
škole otvorile oči. Dok se je naš pak gubio
u tmini neznanstva, pustio se je mjesiti
i daviti u vragu i soloni, a sada, kad se
bogataši ni milijunari, koji bi nam mogli
pomoći. Ali zato imamo pak narod, koji
će drage volje doprinesti od svoga krv
voga žulja, da se pomognе ovo ili ono
siromašno školance, željno knjige i nauke.

Baš na ovu darežljivost našega puksa
računali su naši privaci, kad su pred tri
desetak godina ustrojili društvo
Bratovština hrvatskih ljudi u Istri.

Bilo je to u vrieme, kada se je
nas narod počeo buditi iz mrtvila, u koje
ga potisnuto nemar i tlačenje talijanske
gospode. Pojedinci ili recimo, bolje stojeći
začeli su, da svoje diete izškolaju, kako
bi njim bilo jedno zagovaratelj i bra
nitelj u starosti podpora. Nego mnogi
je mladić morno slaviti knjigu na polici,
pak se privezali kod kuće uz motiku, jer
mu nije dopušćala očeva mošnja, da do
vrši svoje nauke. A morate znati, da je
onda bilo malo školanih ljudi našega je
zika, pak zato baš bila je velika škola,
kada se je takov mladić morao povratiti
sa pol puta. Da se ovaj nevolji barem
nekoliko na put stane, složili su se on
dašnji naši privaci, pak ustrojili „Bratov
štinu hrvatskih ljudi u Istri“, pod imenom
koje sabirali su mladore od bogatasa i siromaha, od kmeta i gospodina.
Kad su pak nabrali veću svoticu, podpo
magali su prema potrebi siromašne djeake
ili školane koliko su više mogli i kako su
bolji znali. I tako je „Bratovština“
priprinogla, da je mnogi mladići ako i
težko, ali ipak nekako svrši škole, pak
stupio medju svoj pak, da mu bude tje
sitej u nesreći i branitelj u nevolji. Ovako
ona i danas čini. Kako vidite, „Bratov
ština“ ima plemenitu svrhu, naime:
da konačno podpomaže našu siromašnu učetu se mlađež na
srednjih i visokih školah.

Družba sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svima bit će poznato, da nas hrvats
koga ili slovenskoga jezika u Istri ima
dvije trećine, docim Talijana, ima komaj
jedan treći dio. Pa ipak s nama zapovje
duj Talijani! — Kako je to moguće?
pitat će mnogi od vas. Eh, kako, kako?
— O tomu mogli bi vama pisati na dug
i široko, ali hoćemo vam reći samo ovo:
jer se je proti nama složio vrag i pakao
i jer mnogi naši ljudi nisu — ljudi.
Tko heće, da razumije, i ovomu je dosta
rečeno.

Dakle s nama zapovjeđaju Talijani,
to je junta u Poreču. A vi znate, da
bi nas ta gospoda i još mnoga druga rado
držati u svojoj pesti, pak da nas onda
miesi i natežku kako ih je volja i želja.
Ali naš pak im je već više puta kao tvrda
kost ostao u grlu. A i još će, tako nam
Boga i pravice! Talijani htjeli bi naš pak
učiti kako su ono pod Benečićem, pak i
Istru vrši pod Italiju. Ali to ne ide
tako lako, a ne ide im radi toga, jer je
naš pak, hvala dragom Bogu, mrvu pro

Izlaži svakog četvrtka u
pozne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
i podpisani ne iskazuju, a
nefrankirani ne primaju.
Predplata za poštarskim stojim:
10 K u obče, } na godinu
ili K 5 —, oda K 250 na
pol godine.
Izvan carevine više poštara.
Plaća i utvrdi se a Full.

Pojedini broj stoji 10 h, zao
stali 20 h, koli u Puli, toliko
izvan iste.
Uredništvo i uprava nalazi se
u tiskari J. Krmpotić i dr.
(Via Sisano), kamo neka se
nalazovaju sva pisma i pred
plate.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvaru, u novog vjeća pokvari“. Naroda poslovica.

Dakle svrha „Djačkog prip
očnog društva u Pazinu“ je pod
pomagati siromašne školane
na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu
bilo to u novcu ili u naravi.

Dobro! — Eto, hvala Bogu, dovršili
smo. Sada vas mi pitamo: Koje od ovih
društava je najpotrebili? — Koje treba
najviše podpmogati? — Mi, da istinu
rečemo, ne bi nam baš znali komu dati
prvenstvo, pakda nam, kako se ono reče,
postavite srebrnu forintu na dlan. Nego
ćemo reći ovako: Sva tri su potrebita
pomoći kao ozeboj sunca, kao gladan
kruba; sva tri su koristna kao božja ro
sica — a vi, komu što dadeš, otri ste
sirotinji suzu, učinili ste plemenito djelo.

Spomenimo se u svakoj prigodi naših
društava, bit će nam za dušu.

Iz carevinskoga vieća.

Bec, 21. marca 1903.

Prva citana večih i velikih osnova
se ipak obavljaju. Prošloga čedna obavilo
se je prvo citanje proračuna za 1903.,
dakle za godinu u kojoj smo već skoro
tri mjeseca. Sada će na njem raditi pro
računski odbor. Ovoga čedna vršilo se je
prvo citanje nagodbenih osnova sa dru
gom polovicom monarhije. Te osnove vuku
se već od godine 1897. Već onda bi se
bile imale, da idu stvari redovito, razpr
avljati ne samo u prvom nego i u drugom
i trećem čitanju, imale bi bile biti za
konom, a poslije šest godina zadovoljan je
Koerber da su prošle samo prvo čitanje,
da se u obče o njih razpravlja, da predju
i one u odbore. Na tih osnovah nagodbe
sa drugom polovicom monarhije pao je
Badeni, pao je Gauthsch, Thun, Clary,
Wittet, pala su tolika ministarstva. Koerber
jeo nepadr. On se drži, i nade se, da će
sad započeti razprave protesti k kraju. A
i on ih je skusio, dok je i do ovoga doslo,
ne samo radi odnošaja parlamentu, nego
takodjer radi pregovora sa predstavnicima
druge polovice monarhije, sa tamošnjim
ministrom-predsjednikom, i u obče tamo
njimi ministri. Ti pregovori su dugo tra
jali. Bijas i svadja.

Vajalo je da i u Njegovo Veličanstvo i
prestolonasledniku uđeće, a da budu pre
govori gotovi na Silvestrovo kasno u večer.

Ima tu više zakonskih osnova, koje
se daju u razpravu. Jedna je, kojom se
ovostrano ministarstvo ovlašćuje, da sa
onostranim sklopi carevinski i tr
govački savez; druga je o cari
narskom tarifu; treća sadržaje sp
razum između obostranih finansijskih
ministarstava glede porezovanja stanovničkih
po duzeća. Onda je šest drugih, koji se tiču
kovanja i napravljanja novca, nježnih dr
žavnih dugova, banaka. Konačno je jedna,
koja uređuje promet žestokih pića, pive,
mineralnih ulja i sladora između ove pol
ovice monarhije i između Bosne i Hercegovine.

* * *

Kod odnosne razprave gvorili su
mnogi govornici raznih stranaka. Svi su
kritizovali vladine osnove. Svaki njim ima
što prigovoriti. Razni i mnogo, osobito

predstavnici poljodjelstva. U tom obziru je vladu Koerberovu odsudio osobito česki agricar Prasek, pa i Slovenac Povše. Onaj prvi prigovorio je oštro, što se je i sad žrtvovalo poljodjelske interese ove polovice Madjari, u njihovim nepravednim zahtjevom. Potuzio se je što se neda Čehom njihovih prava. Prigovorio je, što je vlasta popustila zahtjevom Madjara samo za to, da se uzdrži skupnost monarhije, dočim od te skupnosti imaju najviše koristi Madjari pak bi oni morali popustiti. I sam govor Koerberov kaže, da je "ovostrana vlast u mnogom popustila Madjaram."

Sad već sve želi nagodu, veli ministar-predsjednik. Nit novine, koje su inače protivne, neprigovaraju mnogo. (Znao je Kuerber i nije izmuštrati.) Oni žele, da se izdje iz nestalnosti, u kojoj se je već šest godina. "Obje države", obje polovice monarhije, su u trgovacko-političkom obziru vezane jedna na drugu. I ako nezavala šovinizam na jednoj ili drugoj strani, uvjet će između njih do nagode doći. Javno mnenje se je u toliko sprijateljilo sa zasnovanom nagodom, da vidi: "Nagoda je ipak bolja nego provizorij, ili stanje bez nagode." Vrednost nagode sastoji u tom, da čini konac kaos. (To su sve priznanja, kojima se prikriva slabost vlade u pregovorih s Madjari.) Prema pravoj nagodi da je ova bolja, jer neima u njoj neiskrenosti ni dvojlosti; u njoj je sadržana klauzula lojalnosti. Ministar-predsjednik moli parlament, neka razprave vodi u duhu prijateljstva. (Kako jih je on vodio i Madjaram popušta!) On da nije mogao boljega sklopiti, ako nije htio reći: "Razstavimo se!" (A zašto "nebi" s Madjari, i samo s Madjari, razstavili, ili inače cijelu monarhiju preuredili?) Bajka je, ako se vidi, da su viši krugovi na vlasti uplivili u smjeru da Madjaram popušta! Vlada je bez ikakvih upliva sklopila nagodu. Ova nagoda je kompromis, izvođen u vrućem boju. Ona nosi na sebi tragova dugoga tvrdoga prepiranja. Ako nije dobio svega što želili, za to ju neimamo zabacili. Gospodarska zajednica je jamstvo za velevlastni položaj cijelokupne monarhije. Stupite, gospodo, završuje ministar-predsjednik svoj govor, stupite na posao sa odlukom, da prilivatite "umjereni" dobro, jer se boljega ne može postići.

* * *

Dioni smo ovo malo izvadaka iz Koerberova govora, nek se vidi kako sam sudi ministar-predsjednik o svojem djelu. Da drugi mnogo gore, upravo zlo sude, o tom nemože se dvojiti. Na tom djelu će sada odnosni odbori raditi, bar koji mijesec. Drži se, da će ovoga ljeta doći te zakonske osnove pred cijelokupni parlament u razpravu. Koje će stranke biti za nje, a koje proti njim, danas se još nezna. O tih osnovah bit će još često govor. One su političke, gospodarske i finansijske naravi. Zasjecaju dakle u glavne grane državljanskoga življjenja.

* * *

Spominjemo, da je od naših govorio Slovenac zast. Po vse, i to no politički, nego čisto gospodarski, zagovarajući koriste poljodjelaca. Govorio je o gojenju i izvažanju goveda, konja, prasaca; nadalje o žitu, voću, povrću; o mljekarstvu i siraštvu; o trgovini s ljesom; o vinarstvu.

Od drugih govnika spominjemo českoga zastupnika inž. Kafana, koj je zaključio svoj govor izjavom, da Česi neće privoliti na nagodu, dok se neprovode podpuna narodostna ravnopravnost u monarhiji.

* * *

Osobitom radošu i zadovoljstvom iztječemo govor Hrvata iz Dalmacije poznatog Jurja Biankinia. Njega su prosloga čedno i same njemačke novine polvalile kao jednoga najboljih govnika. Prigovorili su mu samo, što se uvijek pača sa Dalmacijom, a negovori ob občenitih pitanjih. Sad jih je poslužio.

Počeo je kao uvjek svoj govor hrvački Svenjenci sa za to pretrgavali.

Dualizam, koji će se priručiti ovimi osnovami, reče, skoči Hrvatom, jedne i druge pole monarhije, skoči cijeloj monarhiji. Na onoj strani hoće Madjari da posve uniste takoder Hrvate, u tako sve ostale tamošnje narodnosti. Budu li Madjari postupali i na dalje kao i dočim da se uzdrži skupnost monarhije, dočim od te skupnosti imaju najviše koristi Madjari pak bi oni morali popustiti. I sam govor Koerberov kaže, da je "ovostrana vlast u mnogom popustila Madjaram."

Hrvati borili su se stoljeća, ne toliko za se količu monarhiju i dinastiju, niti su sve jedna vojarna. Proljevali su krv po poljanah skoro sve Europe. A plaća za to? Crna nezahvalnost! Prepušteni na milost i nemilost Madjaram, Njemanjem, Talijanom. Dalmacija spada po slovu, zemlji, u onu polovicu monarhije, u isti d

Dualizam spratio je pak ne samo Hrvate nego takoder sve ostale Slavene u suradnju. Ako ovo stanje još malo potraje, nastati će sveobuci gradjanski rat u monarhiji. Nač, će se i drugi Jelačić, i bili oprezniji nego pokojni. Tad će i drugi narodi — Slovaci, Srbi, Rumuni — pjevati himnu osvete prema Madjaram. Taj gradjanski rat može se zapričiti samo tim, da se revidira ustav, da se monarhija preuredi na temelju državnih prava; naročito pak, da se Hrvatska, Slavonija, Bosna, Hercegovina, Dalmacija, Istra, sdrži u jednu skupinu, kako po povijesti i prirodi spadaju.

Govorniku su slavenski zastupnici burno odobravali. I mi mu kličemo srdačni živio!

Bilo je baš doba da se sjeti kogod državotoga postupka Madjara. Česi kao da su zaboravili na svoju braću Slovake. Sjetio se je njih i drugih Hrvat Biankini.

Domaće stvari.

Nas slavni pokrajinski kapetan ili commendatore Campitelli učinio je opet jednu od svojih pulcincata. On je kao prva glava Istrije pozdravio „od srca“ gospodina Biancheri u Rimu, predsjednika talijanskog parlamenta. Pa što je u tom zla? Ta valjda neće Campitelli pozdravljati „austrijske“ predsjednike, kojekakve Čehi u Poljaku, jer hoće, neće: kad će suza neg na oko? Inače je Campitelli vratiči majstor u previjanju: Goess, Koerber i sve do gori drže ga miljenikom. A to mu i podaje mogućnost da on „s druge strane“, osiguran iz ledja, goji jedinu „patriotičnu“ čestvu sa Biancherijem, Villarijem, Villom, D'Annunzijem itd. Sve je „question di fiducia“, a ono dvijesta hiljadu Slavjana u Istriji, ne treba da se zato niti srdi niti brine, jer Campitelli na koncu konec ne govor u ime njihovo, nego u ime „dell'Istria italiana“.

* * *

Da je pak Istrija „terra italiana“, o tom neće valjda nikto dvojiti; a to ne možda s razloga, što bi domaće pučanstvo bilo talijansko, jer kad nismo Talijani, nismo nego shog toga što svaki Češotki ribar, svaki krnjelski trgovac, svaki kalabrežki doteput, u kratko svaki gladuh i lajavac (da se razumimo: tu nisu „conferenzieri“ i „predicatori“) iz Italije — može ovdje udobno živiti kano krpusa na tujem tijelu.

U ostalom sam kralj talijanski Vittorio Emanuele III. drži evidenciju o istrijanskim stvarima, zanimi se za sudbini ove zemlje pod „ljudjim“ jarmom i o prilici Šalje novčane pripomoći svojim vjernim na istočnoj obali jadranskoga mora. Dakle, smo u Italiji ili nismo? To je ludo niti reći: valja bo znati, da je Vittorio Emanuele muž naše lijepe Jelene i zet cijinskog gospodara, pa kako smo Istrijanci broća po krvi i jeziku sa Crnogorcima, eto za nas i simpatija talijanskoga kralja.

* * *

Nego polako! Savim tim, da je Istrija „terra italiana“ i da je pod nadzorstvom kralja talijanskog, ipak čini se da imade još preveć kuljoku u toj zemlji talijanskog. Čudno, zar ne? Talijani zemlja talijanski narod, talijansko državstvo — a opet vidimo, da njezi Lablješan (stoga da mu Uskoci nisu zatli rod, što nije i sam ostanak uskočke kraljevine) kaže u njemu za neprestanu li narode flacili, nastati će sveobuci revolucija. Dužnost vlade i srušiti srušiti bisogna istiture un giardino infantile, i u dieci anni sparisce il dialetto slavo, che vi si parla. Sudac po vidi i bučevanje, koji ne pozná Nerezina, bio je rekan, da je tamo „skoro“ i sve talijansko, ali eto svjedočanstva Talijana, bolje ili slabije fele, da-ako-ono-mjesto ima postati talijansko, treba najprije putem škole oteti hrvatski jezik iz naravne hrvatske matice! O povera italijanu, dell'Istria: to mora da je „shilia“ „barbarski“ „puk“, koji neće da zna za talijansko svoje „zemlje“, kad sam nije talijanski.

Medutim ne treba čekati baš na školske vrtiće ni pučke škole, a da se narod odnarođuje. U Puli, na primjer, to ide i preko svih javnih ureda neizuzev niti vojnu mornaricu, niti njezin arsenał. I Talijani misle: ako sve to neima služiti naše svrhe, bolje tek ide k vragu. To bi nam mogao najbolje protumačiti gosp. Frank, he kao nadupravitelj pošte, ne kao občinski zastupnik, ne kao pročelnik činovničke stranke u Puli (imajući u ostalom svu sposobnost ad rem i u tim granama), nego kao predsjednik kotarske gospodarske zadruge ili „del consorzio agrario“. Ta bi zadrga, za pravo, imala u prvom redu djelovati medju seljacima, koji su većinom hrvatskoga jezika, pa makar taj bio i „dialetto slavo“; ali čemu učiti Hrvate? Nella patria de Rosselli — (da se nebi mislio našeg dnevnog kotarskoga kapetana!) — no se parla che talian; a profesor Kuković (Talian iz Materije, a od rase brkinske) može se i nadalje čuditi, zašto se ljudi baš „kukavno“ zanimaju za sve te stvari „a base di pura latinità“.

* * *

Nu nemojmo pretjeravati: ta eto u Valturi prazi „bergamasco“ u popa Andjela Buzolicu za oplemeniti ovčju pasminu. I bogne „ove“ valturske nisu talijanske pasmine uspor „l'italianità dell'Istria“. Valtura je u obće pogibeljno mjesto za Latine, jer vidimo po najnovijim izkopinama na Vižacu, da i stari Istrijanci sa svojim kraljem Epulom, radje su uzelj smrt, nego latinsko gospodarstvo. Ako ne, da e. kr. kotarski lećnik Schiavuzzi dokaze svojim narodopisnim studijama, da je to bilo samo prividno, ali da je Epulo učinio sve ono samo po svojem „narodnostnom“ čestvu, u zlajubu rimske orla. Biti će slab dokaz, recimo, kao onaj za talijansku paralelnu školu u Pomeru, ali kad učena glava nješto kaže, mora biti tako. Novi Jornaleto.

* * *

Na nemojmo pretjeravati: ta eto u Valturi prazi „bergamasco“ u popa Andjela Buzolicu za oplemeniti ovčju pasminu. I bogne „ove“ valturske nisu talijanske pasmine uspor „l'italianità dell'Istria“. Valtura je u obće pogibeljno mjesto za Latine, jer vidimo po najnovijim izkopinama na Vižacu, da i stari Istrijanci sa svojim kraljem Epulom, radje su uzelj smrt, nego latinsko gospodarstvo. Ako ne, da e. kr. kotarski lećnik Schiavuzzi dokaze svojim narodopisnim studijama, da je to bilo samo prividno, ali da je Epulo učinio sve ono samo po svojem „narodnostnom“ čestvu, u zlajubu rimske orla. Biti će slab dokaz, recimo, kao onaj za talijansku paralelnu školu u Pomeru, ali kad učena glava nješto kaže, mora biti tako. Nu nije mi poznato, da bi bila e. k. vlada na zaštitu zakona i prava štogod poduzela. (Čuje!)

U interpelaciji istoga zastupnika Spinčića i drugova od dne 15. aprila 1902. govor je nadalje o pozivih k novčenju od strane c. kr. kotarskog poglavarsvta u Kopru, i to o pozivih k novčenju na Slovincu, koji nepoznaju nego slovenski jezik, koji potiču dakle iz jedne čisto slovenske občine. Ti pozivi bijahu pako od strane c. kr. kotarskog poglavarsvta u Kopru u talijanskog jeziku sastavljeni. Njegova preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik svalio je to na neopreznost u pisarni. U svoje doba odgovorio je također njeg. preuzvišenost gospodin ministar-predsjednik Thun na sličnu interpelaciju, da se je to dogodilo pomutnjom u pisarni; nu ja sam mu tada nakon kakvih 14 dana mnogobrojnim dokazima u rukama, bijaše ih na stotine, dokazao, da bijaše krivo obavješćen, a to isto mogao bi i danas njegovoj preuzvišenosti gospodinu pl. Koerberu dokazati, jer spomenuti slučaj, da se naime talijanski jezik narijava slavenskim občinam i pojedinim državljanom u Istri, kano što i u Primorju u obće, nije osamljen. Kako postupaju inače tamo gospoda, pokazuje nam odluka c. kr. namjesništva u Trstu od dne 20. septembra 1900. br. 20056/X, koja je podpisana od c. kr. namjesnika Češesa a tice se rieslite jednog slovenski sastavljenog podnesaka u izbornom poslu u slovenskoj občini Dekani.

Ta rieslita sastavljena je u njemačkom jeziku (Čuje! Čuje!) i u istom jeziku odposlana kotarskom poglavarsvstvu, koje je da tu riesliti u njemačkom jeziku prepisati (Čuje! Čuje!) te istu dostavilo kasnije občini i stranci sa kratkom notom na naledjici.

Na taj način pokazuje c. kr. vlada svoju nepristranost te naše občine, dotično njihovi činovnici i stranke moraju okolo bježati a da uzmognu doznati za ono, što u c. kr. oblasti na njihove slovenske podnesake do znanja stavljaju.

Odnosaji u slovenskoj občini Dekani opisani su zadnjih dviju godina u interpelacijah zastupnika Spinčića i drugova od dne 15. februara 1902. i dne 12. decembra 1902.

Ponajprije pustilo se je na čelu občine muž, koji nije užirao ili bolje rekao koji je izgubio povjerenje občinskog zastupstva. Premda je on protupravno go-

spodario i akoprem su za to oblasti znale, uistilo se je onog muža dugo na onom mjestu. Pao bijaše pak vlast prisiljen, na nego poduzme, razputila je občinsko zastupstvo i imenovala odbor, komu postavise na čelo u čisto slovenskoj občini jednog pristaša talijanske stranke (Cuite! Cuite!). To upravo više s tim čovjekom na čelu upravlja već od dne 12. marta 1902. občinom. (Cuite! Cuite!) Bili će dakle baš sruđa jedna godina (Cuite! Cuite!).

Provelo se je doduše občinske izbore, nu občinsko zastupstvo nije se konstituiralo. Pobjedila je naime slovenska stranka te hoće i nadalje onoga pristaša talijanske stranke na čelu uprave pustiti. (Zastupnik dr. Ferri: Nakon 6 čedana i nipošto nakon jedne godine moralo se je nove izbore provesti!) Da, to stoji, kako mi se čini, u § 86. občinskoga reda za Istru i u članku XVI. odnosnoga državnoga zakona.

Občinski izbori u Cresu provedeni su mjeseca aprila prošle godine i kasnije bijući radi mnogih nezakonitostih uništeni; nu novi izbori nisu još do sada raspisani. Pušta se na čelu občine stare talijanske vlastodržce. (Zastupnik Biankini: Polag talijanskoga občinskoga zakona! Zivahnova veselost!) O tomu bijaše podnesena i jedna interpelacija.

Ujed novinarskih vesti — o tome nebijaje podnešena interpelacija — provedeni bijaše u najnovije doba občinski izbori u Milju. Za te izbore bijaše jedan c. k. komesar od kotarskog poglavarstva naručen; nu ovaj nije prisustvovao izboru, bar ne čitavo vrieme. Kasnije uložile proti izboru radi mnogih nezakonitostih prsvjed, a tko je potvrdio zakonitost izbora?

Komesar, koji nije izboru čitavo vrieme prisustvovao! Prsvjed bijaše na temelju njegove izjave odbaćen te izbor valjanim proglašen. (Veselost.) To se je dogodilo prije kakvih 20 dana. Po svoj prilici igra i pri tom talijansko posjedovno pravo veliku ulogu. U občini Milje satijavaju većinu Slovenci. Na čelu občine stoji talijanska uprava. I nju se nesmije uzeći Talijanom iz ruku. Slično dogodilo se prije godinu u občinu Pomjan, Višnjan, Motovun, Oprtje itd. Milom ili silom moraju ostati Talijani na čelu istih.

Popis pučanstva.

U interpelacijah zastupnika Spinčića i drugova od dne 8. februara 1901. i dne 10. maja 1901. govori se o prevarah i krivotvorenjih prigodom popisa pučanstva u Istri i u Trstu. To bijaše dakle u doba, kadno se je moglo još svr povrati. Eto, gospodo, kakve smo mi uspjele malo po malo kod popisa pučanstva postigli. God. 1851. bijaše u Primorju polag računa banuna Czoerniga u svemu 333.000 Slovaca i Hrvata, a 185.000 Talijana, skoro dakle dve trećine Slavena i jedna trećina Talijana. God. 1890. bijaše 346.000 Slovaca i Hrvata i 294.000 Talijana. U ovo 40 godina porasao je broj Slavena za 18.000, a broj Talijana za 109.000 (Cuite! Cuite!) Službeni brojevi za godinu 1900. nisu mi poznati, ali me se osjegurava, da je samo, što nije koli broj Slovenaca u Trstu, toli Hrvata u Istri porasao, već dapaće opao, dočim je broj Talijana silno poskoci. Dočim smo mi god. 1851. skoro dve trećine pučanstva sačinjavali, jesmo sada skoro jednaki (Cuite!) To je dokaz sa brojkama o nepristranoći, za jednaku prijaznost, za jednaku skrb vlaste za oba plemena u Primorju (Zivahnini medju-klici.)

Potpredsjednik Kaiser: molim, da se gospodina govornika neprekida:

Zastupnik Spinčić: Ili su vladini činovnici krivo brojili i tim se pristranimi i nepravednim pokazali, ili su pravo brojili i tada valju i u tom tražiti dokaz, da se, pošto se je broj Hrvata i Slovenaca umanjio, s njima jednako nepristrano i jednako prijazno i brižljivo, nepostupa. Pučanstvo bo jedno nebi padalo dočim se drugo moži, kad bi vlast imala jednaku skrb za jedno kao i za drugo.

Umorstvo u Vizinadi.

Dne 22. oktobra 1901. bijaše podnesena jedna interpelacija, radi umorstva jednog hrvatskog radnika u Vizinadi. Slijedi jo odgovor, ali kakav? Pa i tu odgovor nebijaje definitivan. Još bi bilo vrijeme za dozvati, što se je proti krijezem poduzeo a da se uzmuogni i kod takvih nepristranošću vladinih činovnika upoznati. U svojem govoru od dne 4. marta 1902. dakle pred jednu godinu, govorio sam o navedenom i o samih državnih izbori.

Prsvjed proti državnim izborom.

Nije posao visoka vlade, da izpitoje spise i mnoge prsvjede, koji bijaše podneseni proti dvim izborom; to je stvar parlamenta. Nugzredno budi spomenuto, da bi bilo u istinu doba, da već jednom, legitimacioni odbor, dotično izvestio o izborih, dra. Beđenatia i dra. Rizza izvještaj podnesu. Niti od gga.

Talijana nije napose, lepo, što su hijeli preuzeti izvještaj o izboru njihovih drugova i sto neizvještjuju još uvek o tomu. Oni bi imali izvestiti kako misle oni i legitimacioni odbor i krua — neka tada prosudi i odluci, da li bijaše obojica gospode državnih zastupnika zakonito ili nezakonito izabrana. (Medjuklje.) Posao vlade bio bi pak o svaki način, da izpiša, kako su njezini činovnici kod tih izbora postupali i tuj bi se moglo strašiti dokaza nači za to, da vladini činovnici nisu postupali nepristrano, jednakoj prijaznoj, jednakoj brižljivoj napram obim plemenam, već da pače posve pristrano na korist talijanskoga a na štetu hrvatsko-slovenskoga plemena.

To bi bila takodjer jedna točka oslona za njegovu preuvišenost gospodina ministra-predsjednika a da uzmogni svoje činovnike u Primorju u njihovom postupanju promatrati. (Konac aliedi.)

Iz Liburnije.

Kako naša slavna vlada miluje nas istarske Hrvate, dokazuje najljepše pitanje o ustrojenju hrvatske pučke škole u Voloskom. Jos godine 1897. jesu roditelji za 55 školske djece iz Voloskoga uložili na c. k. zemaljsko školsko vijeće u Trstu molbu, da se za njihovu djecu ustroji u Voloskom pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom. Ta molba spavaša je punje dve godine na c. k. namjestničtvu u Trstu. Tek nakon bezbrojnih požurnica stiglo je u novembru 1899. rješenje, kojim c. k. zemaljsko školsko vijeće u Trstu odnija molbu voloskih roditelja s razlogom, jer da u Opatiji — nota bene u drugom školskom okružju — obstoji već jedna javna pučka škola sa hrvatskim naukovnim jezikom, pa da hrvatska djeca iz Voloskoga mogu polaziti hrvatsku školu u Opatiji tim lagje, što su prometna sredstva između Voloskoga i Opatije (kotije, omnibusi, parobrodi itd.) vrlo zgodna. Neizmjerne li burokratske mudrosti! Zar ne?

Sirošašna školska djeca iz Voloskoga neka idu fijakerom u školu u Opatiju, koja po obstojećem zakonu nije niti dužna primiti ih, a niti ih radi prevelikog broja školske djece iz vlastitog okružja, primiti može. Proti tomu, skrajno nepravednom i protuzakonitom rješenju uložili roditelji iz Voloskoga utok na c. k. ministarstvo bogoštovju i nastave. Taj utok išao je na ministarstvo u novembru 1899. Od toga časa pak do danas nema još nikakova rješenja toga utoka, premda se je rješenje požurilo barem dvadeset puta i sa strane roditelja i sa strane občine i družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Ali sve zamar! Rješenja nema te nema! Utok valjda spava sa nedužnih negde na tršćanskom namjestničtvu. Tō je zaista američka brzina c. k. austrijskog uredu kad se radi o kakvom zakonitom zahtjevu Hrvata. Stroga što imamo družbu, te je ona već početkom školske godine 1901/02. otvorila na Voloskom svoju hrvatsku školu, koju sada polazi devetdeset djece obojega

spola. Postupak c. k. vlade u pitanju ove škole služi njoj na bruku i sramotu pred ciljem civilizovanim svjetom. Budu li se molje hrvatskih roditelja za ustrojenje hrvatskih škola u Istri, gdje obстоje zakoniti uvjeti, rješavale takvom brzinom, tad će ono 17.000 naše školske djece u Istri, što sada nema škole, doći do škola do 500 godina! Svi nadu pošlemo u našu družbu. Zato neka svatko žrtvuje za družbu koliko više može.

Dragi čitatejiji, začepite jedan čas nos, jer Vam čemo pribrići par vjesti o Krsitiću. Kako ste već čitali u »Našoj Slagi«, imaju sve občine u Liburniji i sve oružničke postaje nalog, da ga uapse i dovedu u затvor da odsjedi 4 mjeseca. Krsitić se pak šeptri po Rieci u krugu njega vrednih riečkih talijanaca. U februaru piše jedan oružnik iz Voloskoga jednog uapšenika na Rieku. Na mulu Adamic se reči se žandar sa Krsitićem, pa se zaustavi i porazgovorio snijem kako s najpoštenijim čovjekom i najboljim prijateljem. Zar ne ilustrira ova najbolje naše žalostne prilike u Istri? Što je tko veća propalica, to ju stanoviti krugovi više niti me da niente. Sa nešto sitniza primirio je Krsitić biesu, staru. To nam je pripovedao očevicad.

Nedjelju, dne 15. o. mj. u 1 1/4 sata popodne zbio se na riečkom »Corusu« sljedeći tragi-komičan prizor. Stara Ambrosinka srela se na Corsu sa Krsitićem, pa ga na oscigled svjetu, stala nemilo lemati sunčobranom po glavi, vičući na sav glas: »figura porca, dopo che ti me ga magna tutto el mio, adesso non ti me da niente. Sa nešto sitniza primirio je Krsitić biesu, staru. To nam je pripovedao očevicad.

Da se na nedužnom osveti radi našećene mu po Ambrosinku sramote, sukobio se dne 19. o. mj. sa nekim g. Antonom Horackom, trgovcem liesa na Rieci, te ga kako to u listu »Il Popolo« smat Horackom pripovjeda, nakon nedužne sale, koju si je sa Krsitićem i višeputa dozvolio (rekao mu je naime: »Guten Abend, Sie verlorener Schaf«, t. j. Dobr večer, zgubljena ovco. Op. ur.) Krsitić kao nekakav abrucki bandit udario ga je batinom po glavi, da je opao u nesvjet te ga odneso težko ranjenog u riečku bolnicu gdje će dugo čekati da se izlije, a Krsitić i nadalje slobodno šeće po Rieci, odkud je dapaće i izagnan a vrhu toga izdaje tamo bez dozvole oblasti svoj gnusni list. Riečke oblasti trpe sve to, jer je Krsitić sada u službi Talijana, a kad ga izgaznaše bijaše fanatičan Hrvat. Tempora mudanje, rekao bi stari Tonić iz Lovrana. Svaka sila do vremena, velimo mi, Talijani se mogu zblijala podićiti sa svojim kinezkim bokserom.

I opet bijasmo usrećeni jednim novim talijanskim poreznim činovnikom. Veleđa bijaše ovamo premješten, iz Pule disciplinarnim putem. Smješno! Na najbolje i najljepše mjesto u Istri premještu se talijanski financijalni činovnici kazne radili. Taj novi činovnik priličio se poznatog Vam Schreibera kao priljepek stiene. I time je dovoljno orisan. Mi čemo paziti i bđidi!

Na našem c. k. kotarskom sudu nezbajaju ni svetaca ni svetica katoličkog koledara. Dogodilo se je već, da su se držale na ovom sudu razprave na dan sv. Roka i sv. Nikole, zavjetnih blagdana u Voloskom. Na Josipovu pak, občenitom i zapovjedanom blagdanu u Primorju držao je c. k. sudbeni pristav dr. Lucijan cielo prije podne kazenene razprave, premda bijaše nekoliko dana prije upozorenja, da je Josipovo zapovjedani blagdan. Stranke, što su taj dan bile pozvane na sud, bijahu radi toga upravo škandalizirane te davaše

svome negodovanju glasno oduška veleći: »ča smo abreji, da nas danas vuku na s ud?« Da nije dotični znao, da je Josipovo zapovjedani blagdan, moglo bi se ga izpričati. Ovako pak, pošto je bio već prije na tu okolnost upozoren, moramo pomisliti na hotimično vredjanje vjerskih čestava pučanstva. Do znanja višoj oblasti!

Talijansko parobrodarsko društvo U.I. alias »Unione Istriana« je na umoru. Do sada bilo pod upravom lovranskih nazovitih talijana. Oni su tim družtvom tako dobro upravljali, da je u tri mjeseca moralo obustaviti plovitve. Sada preuzeće upravu puljski Talijani, pak nastavili plovitvama ali samo na dva pruga: Plominj-Lovran-Opatija-Rieka i Pula-Cres-Lovran-Opatija-Rieka i natrag, ali na obim pragama samo dva puta na čedan. To pako znati naši državci, jer na tim pragama bi morale biti dnevne plovitve, hoće li se imati od istih kakve koristi. Međutim lovranski nazovitih talijani dobije od svoje braće u Puli ljepe svjedočbu o njihovim administrativnim sposobnostima. Nego lovranski Talijani su valjda predvidjali »fiasco« što će ga sa tim protunarodnim poduzećem učiniti, pak najglavniji lovranski matadori talijanske stranke učešće samo po dionicu a 50 K toga družtva. Ne koji zavedeni kmeti i tudjinci uložile u te parobrode na hiljade i hiljade. Neka se veseli! Do mala će njim akcije nastasti kako bivšemu opatijskom »Casino-Leseverein«. Nesrećna lovranska občina, kojom upravljaju lovranski talijanasi! Sto će biti iz nje? Gotova ju propast čeka!

U subotu dne 21. i nedjelju 22. t. m. predstavlja se na Sušaku »Zimski sunce« našega dragoga i miloga Victora Cara Eminu. Na Sušaku se naime nalazi već nekoliko tjedana kazališno društvo g. P. Čirića. Na občenitu želu, osobito naših iz Liburnije, pripredio je g. P. Čirić u subotu i nedjelju »Zimsko sunce«, koje je u Zagrebu polučilo tako izvanredan uspjeh. Na subotnju predstavu išlo nas je iz Liburnije posebnim parobromom iz Prostrana kazališna dvorana »Hotel Susak« bijaše natlačena puna občinstva. »Zimsko sunce« polučilo je i ovdje slijajan uspjeh, te je takoreču elektrizovalo občinstvo sa svim tim, što bijahu pojedine od najvažnijih uloga povjerenje nedorašlim silam. Nego kritiku prepustamo vrstnjem peru. Mi hoćemo samo da iztaknemo, da je naš Car, koji je tim predstavom sa svojom vrlom suprugom prisustvovao, te dve večeri slavio pravi triumf. Iza svakoga čina bijaše opetovo prnužen, da se pokaže na pozornici, užičenom občinstvu. Na nedjeljni predstavi »Zimskog sunca« darovaše Caru njegovi štovatelji srebrni lovori-vienac sa njegovom slikom. Evala Ti Care! Prodičio si ovim djelom Twoga uma sebe i naš bedni narod u Istri! Svaki pošten Hrvat bit će Ti za to haran na vjeke!

Franina i Jurina.

Fr. Maja moja, ma mi je vero zal, da nisi bil denes Kumpare Jure, na nasoj predikici.

Jur. Ce su ju de novo i denes zahuskali oni diani nas predikac.

Fr. Ja ih veramente nisem čul, nego sem ih videl.

Jur. Kako gre pak to: videl a ne čul.

Fr. Pandolo, to ne kapis, sem bil pulzivni, pak sem kesno prisel na crekvu, a crekva plna kako marvinjak i sem maril stat na vratah.

Jur. Ono su ti vidis Kompare moj sve sami čozoti, pulzji i palestrinoti. Pozni do kora s Barba Mikom Rossovich pak sve tan dole do maloga Mika Pavuka, sve su ti to ljudi kalabreze raci.

Fr. Aj nisu! su meni ben povedali sjer Osipić Roko kako se poznoje vola, praze, kozu, prea i tako naprvo.

Jur. Sajeto! a kako?

Fr. Lati ga se za rogi ol za barbec, tako su meni rekli ona fina glavica Osipić, pak ki zamče je vol, ko zableje je praz, ko zabekeće je prc, i tako naprvo.

Jur. Sad ēu se znat i ja regulat. Dunke po glasu al po govoru se poznae, ki je talijan, ki hrvat, ki tudeski.

Fr. Istina je: mi govorimo srvarski, ma bastardo.

Jur. Justo onako ako ne i boje, kako govorite talijanski nasi kapitani del piccolo cabolajo, Orlići, Dunkoši, Petračić i svi drugi cressi talijani sange puro, i oni nasi kumandanti Petrisi, keh zove jedna stara knjiga mletacke: Stefano Petrisso croato de Cherso,

Fr. Ma povej mi ki tij napeljni steni fandonijami glavu.

Jur. Ki? Ter sam ti već povedal, nec moj Govnjaj a nec njihov sused Gambastorta, ter znas da onakovih tivkic ni na nijednoj saldele ra Gavze.

Fr. Cast!!

* * *

Fr. Vero ni sada ni nikada!

Jur. Ča, Franino, ča to?

Fr. Nikada nebude naš potešta oni, ki mora pred jednom babom bitati.

Jur. Aha! Ti misliš onega, keg je nikid za vrat i drvom čekala. Takova bi mogla doći i na potestariju, pak ga tam pred reprezentanti namlatiti.

Fr. Po majku svita bi!

Jur. I još on ima kuraju onemu dati svojmu podrepnjaku smradnu talijansku "Slogu", da ju štije pred poštenimi Gradićima, a za to dobije pijat škroba.

Fr. I ta škrobar, da će nas premutiti za talijansku stranku.

Jur. Bome neće ni na talijansku, ni na romanjolsku.

Fr. Škrobar, da se hvali, da je pijat škroba sladak.

Jur. Ako nebude pustil na mir Gradinje, bi mu mogao bit još i žuhak.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Narodni zastupnik, prof. Vjek, Spinčić prispio je danas u Pulu, da u svojstvu predsjednika "Družbe sv. Cirila i Metoda" pregleda družbine zavode u puljskoj okolini. Dobro nam došao!

Zaruke. Gospodjica Katice Lovrić, kćer g. Antuna, predradnika u arsenalu, zaručila se sa gosp. Ivanom Hero u Puli. Bilo sretno!

† Fran Kirchschachner, gostoničar u Puli, dobro poznata ličnost medju puljskim Slaveni, preminuo je u ponedjeljak večer uslijed male smrti. Pokopan bje jučer posle podne. Vječni mu pokoj!

Gg. članovom "Matice Hrvatske" stavljamo do znanja, da su knjige prispjele, te se dignuti mogu od nedelje dne 29. o. m. kod uprave lista.

C. kr. porezni uređ u Puli do sljedeća potvrđuju primetak uplate poreza od strane hrvatskih stanaka u talijanskom jeziku uprkos tome, što su tiskanice (opomenice) hrvatski izpunjene. Tako se izpujuje ravnnopravnost u Istri pod erom Koerberove kraljevine!

Glavna skupština "Prvog istarskog Sokola" u Puli obdržavana bje u nedjelju 22. t. m. uz prisutnost 50 članova. Brat starosta Lacko Kriz, pozdraviv prisutne, naglasio je važnost te glavne skupštine time, jer je ista 5. redovito pa će se u njoj izvestiti i o celiokupnom petgodišnjem djelovanju družvenom. Nakon toga pročitan je izvještaj, koji je sastavio sam na temelju svoga petgodišnjega predsjedništva i rada. Izvještio je istodobno i o uspjehu priroda za "Sokolski Dom" u Puli. Koli izvješće o petgodišnjem djelovanju, toli o prinosima za "Sokolski Dom" bit će objelodjaneno tiskom te radi toga nepriobježljivo potankosti. Naglasujemo same to, da je prispevio preko 2900 K za "Sokolski Dom" te je velike nade, da ćemo čim prije takovoga dobiti u Puli. — Nakon pročitanja obračuna o prošlogodišnjem periodu te velo živahne razprave, zaključilo se je, odnosno izabralo odbor od tri člana, koji imade proučiti pravila českih sokolskih družava te jih uzbrediti sa sasajnjimi "Prvog istarskog Sokola" i o tome suojevodobno izvestiti u svrhu, ako bi pronašao shodnina, da se sadanja pravila prouzme. Predsjednik izboru novoga odbora, bijahu izabrani u isti slijedeći članovi: L. Kriz, A. Mezulić, V. Karababić, R. Vranić, A. Zunić, Z. Gjurin, F. Lukić, J. Pavešić, Al. pl. Perko, G. Hajdaš. Zamjenici: S. Krzmar, I. Kablar, F. Kržić. Revizori: I. Stihović, E. Jelusić. Po proglašenju uspjeha o izboru, glavna skupština bje zaključena, a članovi ostadoše na okupu joško doba kod neprisiljene domaće zabave.

P. S. Član "Sokola" g. Ljudevit Matlitzky, urar i zlatar u Puli, darovač je o priliku petgodišnjice Sokola jednu krasnu veliku zidnu uru, koja će biti na ures družvenoj dvorani Starosta "Sokola" zahvalio se već na skupštini gosp. darovatelju na plemenitom daru noglasiv, da g. Matlitzky nepropušta prigode, a da ne podupre naša družtu te preporuci prisutnim i da bi i oni podupirali g. Matlitzky-a kod slučajne potrebe. Skupština je izrazila svoju zahvalu g. darovatelju. I mi od naše strane preporučamo toplo urarski i zlatarski posao g. Matlitzky-a.

Eskadra e. i kr. mornarice odputovala je iz Pule suboto odnosno u nedjelju. Posjetili će osim grčkih takodje nekoje turske luke. U Pulu će se povratiti junija mjeseca.

Novačenje u Puli. Ponedjeljak započelo je u erarnoj baraki na brežku Zaro novačenje za našu občinu. Prvog dana predstavilo se je 180 mladića izvanjskih ili tudjinaca od kojih unovaciše 50. Utorka započje novačenje za mjestnu občinu puljsku; sredju predstavise se mladići iz občinale Bale i Barban; danas dolaze pred komisiju mladići iz Vodnjana, a sutra — u petak — oni iz Kanfanara i Savicente.

Iz protivnog tabora. U talijanskim novinama čitamo, da je položio čast podnačelnika ili prvog savjetnika u Vodnjanu g. Juliu Franzin, posjednik i zastupnik na istarskom saboru. Za povod tomu svomu koraku uzeo je g. Franzin sledeći neznačni dogodaj. Vodnjansko katoličko društvo (nato bene talijansko) priredilo je povodom papinskog jubileja nekakvu svečanost, na neki zbor, u kojem da se opjeva papu kao kralja. Taj si lni dogodaj da je razrestio i ozlostio u toliko liberalnog podnačelnika, da je odmah položio svoju čast.

Kako ste jur čitali, namjestničtvu je uništilo izbor prvoga ticala našega občinskozastupstva te povjerilo sastav komisije kotarskog kapetanu.

Tko znade, niče li možda položiti i čast zem. zastupnika?

Pazinski kotar:

Iz Cerovlja. Syatko, tko poznava našu Istru znade, da Cerovlje neleži u Furlaniji ili blizu Mletaka. Zadnji popis pučanstva dokazuje, da nisu Cerovlje i okolica talijanski ili njemački. Zato se mora svaki čuditi, kakvu šalu su izbjegli, neki ljudi na putu javno pred krčmom u Cerovlju. Bio je doduše pustni utorak, ma takova šala je uvreda vjerozakona i narodnosti. A na čudo svih, kod iste šale sudjelovalo je i c. kr. podčinovnik željezničke postaje u Cerovlju. Slavodobitno probio je mjeđe, napunjen krv, jednoj kraljici, koja se je odmalo strušila na tlo, gdje je drugi delja počeo vikati: „Krepao je Ciril i Metod“. Da je na putu Ciril i Metod renegat, nećudimo se, ma prsvjedujemo, da jedan c. kr. podčinovnik vredja vjerozakon i narodnost onoga puka, kojemu služi (akopreni nepoznati njegov jezik), prosvjedujemo, da jedan podčinovnik izjavljuje, da zbijja pustne šale sa svetci, koje noš narod štuje i časti. Pritužujemo se ovim putem c. kr. ravnateljstvu željeznicu u Trstu i molimo zadovoljstvu, a rodoljube u Cerovljiju i okolicu upoznajuemo na hujljite naših svelinja.

Iz Tinjana pišu nam 20. o. m. : Vraćamo sa, g. uredniče, Vašom dozvolom na posljednju zabavu u našoj čitaonici, jer smo izazvani od poznatog izdajice, koji je stovario svoj smrad u ziloglasnom izdajničkom listu.

Taj nitkovič laže, da su talijanski postali čovjeka u Grožnjanu nogovoriti glazbare, da dodaju igrat za "Lega Nazionale" nipošto za našu čitaonicu, pak da glazbari nisu htjeli uslijed toga kod nas igrati. On se hvali, da su i ovđje nastojali glazbare nogovoriti, da će im platiti trošak i trud samo da ne igraju u čitaonici, nu baš mu bjuže pošao jer mu je odgovorio naš poštenjak Radanović, da bi bolje učinio, da si kupi za 3 novčića slavine pak neka si namaze gubici, da bude mogao bolje po Tinjanu lajati.

Nadjuje laže taj delija, da je ples počeo u 4 sata i da su prisutni bili naši čestiti svećenici, što nije istina. U 4 sata vršila se sjednica, a poslije predstava, i poslije nje oko 8 sati započeo je ples te gg. svećenici zapustiše odmah čitaonicu.

Nama ni bilo treba tražiti djevojke niti lievo ni desno, kako je tražila glazbota "Legi" svoje fraje il šijore — poslije večere — kasi laćne.

Dok nije počeo taj smola i zalažili u našu selu, vladao je svuda mir i red, ali neka pazi, da mu koji nestane na njegovu mađu repinu.

Što se tiče njegove klevete, da naši kunu i prokljuju, to je goli izmišljotina. Naš po pošteni seljak nekune, već je to i lepi i običaj članova "Legi", koji dižu talijanski nebo i pakao kad im svaka neide kako bi sami htjeli. Za Bogu mrzke klevete nje znac naš kmet dok ga tim neusrediti i njegovi prosvjetitelji, talijanski dočeputi i klatezi.

Talijanskomu lažitorbi preporačamo dakle, da čistii i mete pred svojimi gnjusnim vratim, da uči i puti svoje drugove i prijatelje, poznate, a zloglasne propalice i ništarje. Nas neka pusti na miru, imaće zamazati čemo mu smolom ona smradna usta, kroz koja ne izlazi nikada istina ili liepa i poštena beseda, već samo laži i kleveta. Si li nas razumio, odpadniče i klevetniče?

Kako ste jur čitali, namjestničtvu je uništilo izbor prvoga ticala našega občinskozastupstva te povjerilo sastav komisije kotarskog kapetanu.

Porečki kotar:

Odlikanje biskupa Flappa. U talijanskim listovima čitamo, da je bio porečko-puljski biskup iznenadio je bez dvojbe, koliko njegove prijatelje toli njegove protivnike. Prvi će se pitiči iznenadjeni: kako je došao naš biskup do tolika odlikanja pošto nije takvog naslova već davno i davno imao nijedan porečki biskup, a od tršćanskih bjuže posliednji tajni savjetnik pok. Legat.

Naslov tajnoga savjetnika. Dne 23. o. m. bje biskup Flapp u audienciji kod njeg. Veličanstva, da se zahvali na tom odlikanju. Ovo odlikanje porečko-puljskog biskupa iznenadio je bez dvojbe, koliko njegove prijatelje toli njegove protivnike. Prvi će se pitiči iznenadjeni: kako je došao naš biskup do tolika odlikanja pošto nije takvog naslova već davno i davno imao nijedan porečki biskup, a od tršćanskih bjuže posliednji tajni savjetnik pok. Legat.

Naslov tajnoga savjetnika dobivaju obično stariji biskupi ili prigodom kakve jubileje ili biskupi glasoviti biskupija. Od svega toga neima ništa u naznom slučaju. Presvj. Flapp je bio razmjerno dosta mlad, on nešlav nikakav jubilejni ni je njegov biskupija na Bog zna kakvom glasu. Dakle! Evo, čujno druge: Presvj. Flapp imade velikih zasluga za vladajući sustav u Primorju. On je tako u miru i ukratko slavensko svećenstvo svoje biskupije, da neima danas skoro o nijednom ni traga ni glasa. On je očistio seoske crkve od narodnoga jezika te u poslu i u latinštinu i tamo, gdje njoj nebjija kroz vječne mjesto. Pod njim je u propovjedaju talijanski svećenici u čista hrvatski župan talijanski. U jednoj valjda biskupiji Austrije neima toliko izraženijih mjesteta župnika kao u porečko-puljskoj. Tim župani upravljaju župe-upravitelji i tim je prištedjeno dosta novca vjerskoj zakladi. Ako se k tomu uvaži, da pjevaju već odavna biskupu Flappu slavo-spjeve svi talijanski listovi Primorja, službeni i neslužbeni, liberalni i konservativni. Židovski i katolički — onda neće biti težko shvatiti, kako je presvj. biskup Flapp došao do odlikanja, koje su bez dvojbe potakli i preporučili nositelji nesretnog sustava u Primorju.

Iz Oprtija nam pišu, da je obećao ministar željeznicu na molbu tamoznjeg pučanstva, da će tamošnju postajku nove istarske željeznice pretvoriti u redovitu postaju, čim bude k postaji sagradjena valjana cesta. Občinska uprava odgovorila je ministarstvu, da je gradnja one česte željeznički zakonom osigurana, te da neima, dakle razloga a da se občinioj želji pučanstva zadovolji. Ta želja je tim opravdavaju pošto je već sada na rečenoj postajci tolik promet, da se već sada počinje neobhodna potreba redovite postaje, što će biti u interesu same željeznicke uprave i svega pučanstva, koje se njom služi.

Koparski kotar:

Konstituiranje novoizabrano zastupstva u Miljih. Prepodne subote konstituiralo se je novoizabrano zastupstvo občine Milje, koje se sastoji po većini od talijanaša i njihovih saveznika takozvanih socijalista. O tom izboru bilo je opetovo govoru u našem listu a i zastupnik Spinčić spominje ga u posljednjem svom govoru u carevinskom vjeću, kao primjer "nepristranosti" vladinih činovnika u Primorju. Na rečenoj sjednici bjuže izbran našenikom bivši načelnik Juraj Tossich a većnici šestorica talijansko-socijalističkih zastupnika. Iz novinah, u kojih čitamo ovu vijest o konstituiranju onoga zastupstva, nedoznajemo, da li je toj sjednici prisustvovao i namjestnički savjetnik upravitelj kotarskog poglavarstva u Kopru gosp. pl. Schaffenhauer, koji imade glavnu zaslugu, da su kod izbora pobijedili današnji vlastodržci u Miljih.

Iz Lanišća pišu nam 20. o. m. : Služajno ovih dana došao nam je u ruke onaj smradni klevetički list, što ga prenosi Krstić. U njem čitamo otvoreno pismo proti g. Josipu Vrbki, župe-upravitelju u Lanišću sa podpisom Mariana Marchia, nadučitelja!?

Mi podpisani ne idemo za tim, da obranimo čast i poštovanje g. Vrbki, jer on je obilježen od svudažnjeg puka, i sve odlikan je, što bje pisao proti njemu u "Pravoj

3. o. mj.
od njeg.
om odli-
ko-pu-
dvojbe
protiv-
: kako
kovana
avno i
, a od
jetnik

bivaju
kakva
cupija.
čnom
jerno
ubilej
zna-
uge:
a za
tako
ustvo
o
stio
uz-
njoj
njim
i u
ni-
to-
u
raju
sta
mu
pu
ovi
ni
je,
ili
a
u
si
ti si ex-nadučitelj! Toliko za
da dosta, a ti ako si kada piši još u
pravdu list, ali znaj, da kad je časa pre-
vana, preši se.

Voloski kotar:

Česki ministar u Lovranu. Ministar za Česku g. dr. Anton Rezek dolazi, kako pišu iz Beče, na naš jug, te će ostati nekoliko dana u Lovranu, da tamo pod blagim podnebljem oporavi svoje narušeno zdravlje. Ministar Rezek je iskren prijatelj našega naroda te smo stali, da će ga susretati najprijezljivije naši narodni kružovi Liburnije.

Broj gostova u Opatiji. Od 1. septembra 1902. do uključivo 18. marta 1903. bijaše u Opatiji 10.179 gostova. Od 12. pak uključivo 18. marta 1903. poskročio je broj gostova za 670 osoba. Dne 18. marta bijaše prisutnih gostova u Opatiji 2359.

Službeni občinske primjalje. Glavarstvo občine Jelšane raspisuje natječaj za službu občinske primjalje uz godišnju plaću od 120 kruna i privatnim zaslužkom. Po nade sa potrebitimi svjedočbami o sposobnosti treba predložiti glavarstvu občine Jelšana do 10. aprila o. g.

Novčenje u Podgradu. Dne 21. i 23. o. mj. vršilo se je u Podgradu novčenje za občine Podgrad, Materija i Jelšane. Prvoga dana predstavilo se je komisiji 120 mladića iz občinai Materija i Jelšane; od tih bijaše unovaceni 28 mladića; dne 23. predstavilo se je iz občine Podgrad 140 mladića, od kojih uzeće u vojnike vijih 29.

Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu pozivaju ovime p. n. g. članice na godišnju glavnu skupštinu, koja će biti u nedjelju dne 29. ožujka o. g. u prostorijama „Narodnoga doma“ u Kastvu na 3 sata posle podne. Umojavaju se najvjese sve gg. članice, da se u što većem broju sakupe.

Mužka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu obdržavati će svoju godišnju skupštinu u subotu u dne 28. marta 1903. u prostorijah „Narodnog doma“ početkom 6 ura u večer.

Sretnih li Veprinčana. Židovsko-liberalni listovi javljaju velikim zadovoljstvom, da je sl. zemaljski odbor u Poreču odbio utok g. Ivana Blagara, občinskoga zastupnika u Veprincu, proti imenovanju privremenim občinskim tajnikom glasovitog Mariana Marchia, bivšeg učitelja u Lanišću, nekadašnjeg biesnog Hrvata, a danas biesnog Talijana. Laniščani se spravljuju na Trsat, da se zahvale B. D. M. što su se sretno rješili toga uzornoga učitelja, a njim se mogu

pridružiti veprinčki prodanci i poprdili, da se zahvale i oni, što su dobili toga svržikapu i narodnoga odpadnika za občinsku tajnicu.

Iz sjeverne Istrre pšta nam: U sjevernom dielu Istre, na crti Rieka-Trst vijesmo u poslednje vrijeme nekoje pojave, koji moraju razveseliti svako rodoljubno srce. Sjajna zabava hrvatske mladeži Sušaka-Rieka u hrvatskoj čitaonici na Rieci u prilog naše školske djecu — dokazala je našim narodnim protivnikom, da je u našem narodu još dosta životne snage, koja niste dopustili, da izginem u ove grude zemlje; koju naseliši naši djeđovi i koju smo pripravni braniti i poslednjom kapi krvi. Prosvjetnu tvrdjavu „Narodni Dom“ gradi letos naša „Posužilnica“ na Voloskom, gdje su još pred desetak godina paševali narodni odpadnici i dokljeni tudjinci i gdje su misili, da im je za uvjek osigurano gospodstvo. Ti narodni dušmiani sagradile u susjednoj Opatiji krasnu zgradu, koju okrtiše „Casino“ i odake su misili jurisati na nas narodni obstanak. Nu sreća im bijase loša, jer je taj slavni „Casino“ došao pod bubači, ludi prinosnici izgubile mnogo biljada novca i prvi koncert u toj krasnoj palaci bijaše — hrvatski!

Usljed nečuvnih borba probudjeno pučanstvo najsjevernijeg diela Istre — našeg Podgrada ustrojilo se ponajprije „Posužilnicu“, koja djeluje blagotvorno u ovom kraju naše Istre. Ona si je uvrstila u toliko svoj položaj, da gradi i ona potput voloske sestrice svoj „Narodni Dom“. Tamo bijaše krvava potreba gradnja narodnog stetišta, jer neimaju ni blizu ni daleko prostorijah, u kojih bi se moglo pridediti isto pristojnu zabavu ili svećnost. Pomanjkanje takvih prostorijah opažalo se godinice sve to više i to je sklonilo tamošnje naše rodoljube, koji rade poštivljivo u „Posužilnici“ te se odlučise za gradnju „Narodnog Doma“.

Nedaleko Podgrada, u rodoljubnoj Hrušici gradi se „Mlejkarna“, od koje očekuje tamošnji naš siromašni narod velike materijalne pomoći. To narodno poduzeće biti će prvo te vrsti u Istri koli gledje gradnje kuće toli glede rjezinog modernog uređenja. Glavnu zaslužu imo kod tog novog poduzeća neutraljivi i požrtvovni tamošnji župniki dekan veleč. g. Rogać, koji neprestano umije i snije, kako bi svomu nevoljnemu narodu pomogao. Za njim čest i hvala podgradskoj posužilnici, koja je priskotiša na pomoć rodoljubima iz Hrušice. Tamošnjemu pučanstvu preporučamo toplo, da se drži nauka i savjeta svojih prvaka, osobito veleč. g. dekanu iz Hrušice i g. načelniku iz Podgrad, koji rade neumorno za duševni i tjelesni boljak svoga naroda. Onim pak crnim gavranom, koji kude i ogovaraju svaku narodno poduzeće — premda bi ga morali sami u prvom redu preporučivati — neka okrenu ledja i neka ih puste da bruse i nadalje zube oko naših čestih i rodoljubnih muzeva.

Lošinski kotar:

Iz Omišlja nam piše: 25. t. mj. da su ovđe pokopali prošlih dana Katu Fabianić, staricu od 90 godina. Pokojnica bijaše vrlo vredna žena te majka vrlog blagajniku naše Družbe sv. Cirila i Metoda, gosp. dra. Nika Fabianića te brata mu Ivana. Ona bijaše najstarija žena u Omišlju. Kako su ju štovali, suočinari pokazao je to njen sprovod, kog je vodio preč. g. Niko Grego, duh. pom. omišljaski, uz mnogobrojno saučeće ostalog roda, prijatelja i znanaca. Pokojnici budi vječni pokoj, a raztuženim sinovima i rodbini naše iskreno saučeće!

Sa otoka Krka, dne 21. marta 1903. Ili su, gospodine uređnici, vaši dopisnici i prijatelji sa našim otokom, poslom prebereni, ili jim je pero zahrdjalo, kad nitko neće da jedne riječi reče o pastirskom korizmenom listu našega presvet-

loga biskupa. Valida jedan drugoga če-
kamo, jedan se na drugoga zanašamo —
po statroj navadi! (Nebi trebalo čekati
jedan na drugoga, kada bi se nas biskup-
ska kurija sjetila, te nam pripozala bila
izlisk pastirskoga lista. Nu kako prezire
naše uredničto biskupski ordinarij u
Trstu i Poreču, tako se dogadjia i u Krku
i radi toga nije krivo uredničto, ako se
nije moglo baviti korizmenimi poslanicama
odnosnih biskupija. Ur.)

Letos izabrao naš presvetili biskup
za korizmeni pastirski list opomenu sy.
Pavla: „Rieč Krstova stanovala u vas
obično“. Pravo govoreć, veli naš nadpastir,
rijet se božja niti doseći nemože, jerbo
ona „bijaje u počelu...“ Ta rieč božja
nije drugo nego sami naš gospodin Isus.
Njegov glas čuo se tri godine na ovoj
zemlji; a od onda razlio se je po svetu
svetu. Sada preduče učinke rieči božje.
Rieč božja razsvijetljuje razum, ona užive
volju i sreću, ona ujedinjuje te napokon
osloboda. Zato je gospodin Isus zapovje-
dio, da se rieč božja navješće i sluša.
Odatle dvoja dužnost: duhovni pastiri mo-
raju propovijedati rieč božju, a pravovi-
nici dužni su ju slušati. Jaoh onomu,
tko ne sluša rieč božje... Najprije takov
neće nikad pravo znati onih istina i za-
povjedi, koje nam je Bog objavio, i koje
valja da svaki ohranjuje, hoće li se spa-
siti. Zatim, onaj, koji nešta rieč božju,
pun je prazne vjere. Odkuda tolike čaro-
bije, križanja, odkada vjera u duhovine,
uroke i po selih i po gradovih, ako ne s
pomanjkanja nauka... Površe oni, koji
nešta rieči božje slični su vojnici bez
oružja... „Danas, veli doslovce naš mudri
pastir, danas nalazi se u svetu sve puno
neprijatelja sv. vjere i sv. crkve katoličke.
Svojimi novinama, i knjigama svojimi,
otrovnimi govoru spuštaju striče na sve
strane. Koliko neopreznih kršćana padne
žrtvom ovih striela! Kako to? Mnogi,
mnogi danas izgube vjeru, jer nepoznaju
doslatno kršćanskih istina, jer neznaš dati
odgovor onim, koji našavljaju na vjeru...“

Što će na ovo on matuljski smrad, ona
poturica, onaj izrod, pater lizinti... koji
u onoj svojoj pogradi od prve rieči do
zadnje — oprostite citatelju na izrazu, blijue
vazda na vjeru, na svećenike, na svoj hr-
vatski narod... Što će na ovo ono neko-
liko zabluđenih kršćana, koji primaju i
čitaju one smraderije, premda je to naš
presvetili biskup izrično zabranio... Što
će? Postati će nehajni prema sv. vjeri,
pak će izgubiti i vjeru i dusu! — Spominje
nadalje naš pastir, kako je on u
biskupskom zboru svećenikom izrično na-
ložio da u svojih prodikatib pobijavaju prigo-
vore proti sv. vjeri i proti svetoj crkvi, a
pravovjerne opominje da marljivo i revno
slušaju rieč božju. „Pastir vaš je Isukrst,
a glas njegov čuje te kroz usta vašega
biskupa i svećenika: njim je Isukrst rekao:
„Tko vas sluša, mene sluša; tko vas pre-
zire, mene prezire.“

Dokazuje pri koncu presvetili biskup,
kako je pravovrinerko dužnost ne samo
pak slušati rieč božju, nego i pohadjati u
crkvi predavanje kršćanskoga nauka. Ako
je bilo vazda potrebito slušati rieč božju
i kršćanski nauk, to je dandanas potrebito,
kao što nije nikada prije, i ta potreba je
to veća, što više žive kršćanin u dodiš-
sa širim svetu. Što se više mješa s ljudi-
koj se ohole svojom svetskom mudrošću,
i baš radi toga misle, da više netrebaju
pouku u kršćanskih istinah!“

Na koncu podišao je i svećenistvu i
svim vjernicima svojim apostolski blago-
slov, a dodaо i korizmeno dopuštenje,
koje prema našim prilikam šire nemože
biti.

Trst.

Odlikovanje. Veležtarac u Trstu g.
Kornel Gorup, sin poznatoga slovenskoga
rodoljuba i teleposjednika na Rieci, g.
Josipa Gorupa, bio je odlikovan od crno-
gorskog kneza Nikole tim, što mu je
podielio komurski križ Danilovoga reda.

Tajni ugovor između namjestnika u
Primorju grofa Goëss i tršćanskih ireden-
taša. Građaci list „Grazer Tagespost“,
koji je u savezu sa iredentisti Trsta, Istre
i Gorice pripoveda o tajnom ugovoru iz-
među c. kr. namjestnika grofa Goëss-a i
vladajuće iredentiske svoje u Trstu slije-
deće: Kadno bijaše grof Goëss imenovan
namjestnikom u Trstu, bio je — kako se
občeno torči — sklopjen medju njim i
strankom „Patris“ ugovor u tom smislu da
de ta stranka izbjegavat će iredentističku
demonstraciju, a on da će vjeroj pustiti posve
slobodne ruke kod gradske uprave.

Obja stranke držale se do sada tog
ugovora saviestno. Iredentističke demonstra-
cijah nebjijaše, ali za ta su novine „Pic-
colo“ i „Independent“ slavili sve, što se
dogadjao u Italiji. Otvorenih demonstracija
proti Austriji nebjijaše, ali za to se prire-
djaju tajne agitacije. Vlada sklapa tajnu
klauzulu sa Italijom na stetu Hrvata i
Slovenaca, a namjestnik stvara tajne ugo-
vore sa tršćanskimi nespasencima — pak da
memoramo bili blaženi i sretni?

Razne primorske vesti.

Sve po domaću! Slavni zemaljski
odbor o Poreču može si užeti doista patent
na stvaranje svojih činovnika. Kad mu
treba činovnik, nije nikada u neprilici a
kod imenovanja nepazi nimalo, da li su
isti sposobni za službu, da li poznaju pri-
majerice i drugi zemaljski jezik itd. A za
škole se i nepita. Dosta, da je molitelj
Talijan i od Talijana preporučen — za
ostalo će se već inače providiti. Evo kako:
Dnevničar kod zemaljskog odbora Frane
Fabro nije mogao postati definitivnim či-
novnikom, jer nije imao propisanih nauka.
Šta dakle? Ništa! Lagje od toga. Oslobodi
se ga od nauka i — mirna Bosna. Raču-
narski vježbenik Andrija Rocco nije mogao
postati zemaljskim činovnikom, jer neima
potrebitih za to nauka. Šta s njim? Lahko
za to! Oprosti mu se te nauke pak se ga
imenuje definitivnim vježbenikom, te će
moći s vremenom postati i ravnateljem
zemaljskog računovodstva. Zar nije to
vrlo praktično? Nije li ovo po domaću?

Iz nečitljivih krugova pišu nam.
Jos do nedavno držale su se školske oblasti
kod umirovljenja budi kojeg učitelja § 56.
zakona od dne 30. marta 1870. Taj par-
agraf glasi. „Umirovi se jednog člana
učitelj osoblja, ako se pokaze nakon ne-
prikrone službe nesposobnim u vršenju
njegovih dužnosti, radi pokročene starosti,
radi težkih tjelesnih ili moralnih pomanj-
kanja, ili zbog drugih okolnosti, vriednih
uvaženja. To se može dogoditi na zahtjev
samog učitelja ili bez takvog zahtjeva
službenim putem“.

Danas se za nevolju nas učitelja više
nedrže školske oblasti strogo tog zakona.
Danas imade c. kr. kotarskih školskih nad-
zornika, koji predlažu c. kr. zemaljskom
školskomu vieču neka se umirovi još krijeke
i sposobne muževe, nipošto iz gori nave-
denih razloga, već što neima željena us-
pješja u školi ili zbog kakve druge slične
kravice.

Ako neima u istinu željena uspjeha
u jednoj ili drugoj školi, to bi moralu
gospoda nadzornici izpitati, da li u tomu
krivi sami učitelji ili mnogobrojne druge
okolnosti. Nebi škodilo možda, da se kadsto
jedan ili drugi od tih nadzornika izpovidi
sam sebi i da se popita: jedna li je on
vršio uvjek i svuda saviestno svoje duž-
nosti napram podređenim i učiteljem i
školani; nijeli možda kadsto sakrivio i sam
taj nesretni neuspjeh u školi?

Ovdje nam dolazi na pamet izjava
nekog nadzornika, koji je kazao jednom
prigodom, da se danas već
netraži učitelja za školu, čim je
hotio reći, da mu je napredak u školi
nugzredna stvar; škola mora da bude tvor-
nica ili kovačica za potalijanjenje naše
djeca, a učitelj ima biti talijanski agitator.

Mi nećemo, da izrečemo svog suda o
takvom nadzorniku te prepustimo sa-
momu čitatelju.

Gospoda nadzornici imali bi dokle po našem nemjerodavnom mišljenju razpitati sve okolnosti jedne škole ili jednog učitelja prije nego li predlože, da se jednoga ili drugoga prije dobe umirovi. Ako pronađu, da je neuspjeli krv jedino učitelj i niko drugi, i da je taj u istinu nesposoban za svaku daljnju poduku, tada, u ime može neka ga se umirovi, ali inače imati će na svesti njegovu nesreću njegov dušmatnadzornik.

Nasi prosvjetitelji! Nasi za ne volju susjedi i na žalost današnji gospodari, koji se sakupljaju u zemaljskom odboru u Poreču nemogu propustiti zgodu, a da ne bacaju klipove svakomu našemu prosvjetnom napredku. Uvek su punili usta slobodoumja i prosvjete — kad se radi o Talijanima, ali kad treba pomoći nam Hrvatima i Slovencima Istre, tada su naj veći natražnjaci i najžešći protivnici svake prosvjete. To su opet jednocih pokazali kada pitanja o ustrojenju pučkih škola u Sušnjevici i u motovunskih Novakih. Zemaljsko je naime školske više zaključilo, da se ustroje hrvatske pučke škole u rečenih mjestih, a proti tomu zaključku odlučje je zemaljski odbor podnešti na ministarstvo prosvjete — utok! Čemu taj utok, zašto priečiti toli potrebito ustrojenje tih škola? Jedino za to, jer bi te škole imale biti hrvatske, pošto takove želi i moli ono hrvatsko pučanstvo. Kad bi naše pučanstvo u Sušnjevici i u Novakih pitalo talijansku školu, zemaljski odbor nebi časio ni časa, već bi bezzadvačno sve poduzeo, da im se takova škola odmah dade, ali pošta moći hrvatsku šku za hrvatsku dječicu, neće da išta za nju znaju. Oni znaju, da neće tim bezrazložnim prkosom ništa postignuti, jer se onomu pučanstvu mora dati prije ili kasnije traženi i potrebitu školu, ali oni hoće, da pokazu opet i opet kako su protivni svakomu našemu duševnomu i tjelesnomu napredku.

Književne viesti.

„Srpsko hrvatski spor“⁴. Dozvolom pisa gosp. profesora Josipa Virgilija Perića, zastupnika na carevinskom vijeću, izdati će podpisani u hrvatskom prijevodu njegovoj razpravici „Der serbo-kroatische Streit“. Brošuricu dao sam štampati u 4000 primjeraka. Ja sam pravobitno odlučio, da od utrženih brošurica dadem 25% družbi sv. „Cirila i Metoda“, no kako mi gospoda bečki sveučilištarci Matko Mikulić, Mehmed Kadrišpašić i Tadija Odilje saobčaju, htijede oni istu razpravicu izdati u korist „Hrvatskog podpornog društva u Mostaru“. Kako mi je na scru sirola Istra, tako mi je isto i Herceg-Bosna, pa sam evo svoju pravobitnu namjeru promjenio u toliko, da cu od 1000 iztisaka, koje cu poslati na razpalačavanje izravno gornjim gospodari, dati 50% „Hrvatskom podpornom društvu u Mostaru“, a od ostalih 3000 komada 20% istarskoj družbi, a 50%

Cijena će joj biti 20 fil. Za utržene istiske molim novac stati na „Hrvatsku Štedionu“ u Virje, koja će dotične % smjesti prvesti namijenjenoj svrhi, a ujedno joj se za vrijeme susretljivost toplo zahvaljujim. —
18. ožujka 1903.

U Virju, dne 12. ožujka 1888.
Peroslav Ljubić.

Politički pregled.

U Puli, dne 25. marca 1903.

Austro-Ugarska.

Usljed agitacija pokrenutih u českom narodu proti mladočeskom klubu na carevinskom vjeću, zbog njegovog postupanja kod proračunske razprave i kod prvog čitanja o nadgodbenih osnovah, izdao je mladočeski klub proglašen na narod, u kojem opravdava svoje držanje u spomenutim pitanjima. U proglašenju kažu među ostalim, da oni nisu napustili ni jedno sredstvo borbe, jer da se mogu poslužiti svaki čas obstrukcijom.

Glede jezikovnog pitanja, koje je ostalo uzprkos mladočeske stranke, neriešeno — kažu oni — da neće odstupiti od načela, da u cijeloj kraljevini Českoj i u svih zemljah česke krune budu oba zemaljska jezika ravnopravna i da ne će dopustiti, da se dade za provedivo unutarnjeg českog uredovanog jezika Niemcem, kakve povlastice i da se stvoriti tako zvano zaokruženo njemačko područje. Proglas taj sastavio je zastupnik dr. Kramar a podpisao ga je predsjednik kluba dr. Pacák. Istodobno sa proglasom izdao je klub i osnovu jezikovnog zakona, što ju je izradio zastupnik dr. Pantuček i koja je bila namjenjena konferencijama za sporazumak sa Niemcima. Sadržaj te osnove označen je u §. 1., koji određuje načelno, da se u svih urednih i oblastnih u kraljevini Českoj može svatko poslužiti češkim i sa njemačkim jezikom bud ustmeno, bud pismeno, a jezik stranke da bude njezin i jezik uredovanja.

Carevinsko viđeće je sada, što se dogodi riedkokada, poslednjim izborom radikalnog Čeka dr. Baxe u podpunom broju. Sada je dakle izabrano svih 425 zastupnika, koji su podijeljeni u sljedeće stranke ili klubove: Slavenska sveza broji 28 zastupnika, 1 član te sveze jest kia divljak; slovenskih naprednjaka imaju 6; Poljaka ima 65; članova poljske pučke stranke 4; 1 bukovinski Pojaki i 6 radikalnih Rusina; Mladočeha 51; česka agrarca 4; česki divljak 1 česko-narodnih socijalaca 5; českih konservativnih veleposjednika 19 česke državopravne stranke 1. Ukupno imade dakle 192 slavenska zastupnica. Njemački zastupnici imaju 229, koji su ovako podijeljeni:

remu 200, koji su u klubovima: ustavovjerni velebrojni broji 300 članova; njemačkih radnjaka 32; naprednjačka divljkacija 4; agrarca 4; pučke stranke divljaka iste stranke 4; Svenječica 14; Svenječacka divljkaca 2; čenih Niemaca 7; kršćanskih socialisti 26; katoličkog središta 28; politički divljkaci 1; središnja stranka Osim toga imade u carevinskom svu 18 Talijana, 5 Rumunja, 10 ital-domokrata. Iz ovih brojka je vidno, da imade 9 milijuna austrijskih Niemaca 200 zastupnika, čim ih imade 16 milijuna Slavena iva 192, što se ima pripisati jednom pristranom izbornom redu, koji jaše odkrojen na korist Niemaca i štetu Slavena. Od 425 zastupnika uklazi se ih 407 u 21 klub, a 18 ih divljaka.

Prama poslednjem pukom po-
isu od godine 1900 dolazi 1 za-
upnik na 60.000 duše, ali kod Ta-
jana pada taj broj na 44.000 duša,
od Rumunja na 46.000, kod Čeha
na 71.000, a kod Rusina eák na
100.000 duša. Odatle je opet raz-
vidno, kako su Slaveni silno prikra-
jeni njemačkim izbornim redom ne-
kori Niemaca i Talijana.

U Hrvatskoj pokrenula je opozicija javne skupštine, na kojih bi se imalo razpravljati o financijalnoj sa- mostalnosti Hrvatske. Prva takva skupština obdržavana bijaše u Za- grebu, za kojim se htjedše povestiti svi ostali gradovi Hrvatske. Nu vlada, hoćeći se te agitacije, koja nije ugodna Madjaron, zabranjuje svuda takove skupštine. Uslijed toga preporučuju opozicionalni listovi svojim pristašama, da sazovu skupštine na temelju §. 2. zakona o sastancilici, po kojem se mora svaki pozvanih izkazati pozivnicom i na takvih skupština ne može su- djelovati zastupnik vlade.

Srbija.

Srbija.
Srbske službene novine priobčuju
annak, za koj se drži, da je nadahnut
i samoga kralja Aleksandra. U tom
anku grozi se 25-torici radikalnih
javetnika, među kojima su i kolo-
bođe Pašić, Simić i Vučić, da će ih
se skinuti sile časti, budu li i na-
dalje otvoreno vodili opoziciju proti
kralju. Biogradski politički krugovi
rže, da je to poslednji pokusaj
vora, da spasi sadašnje ministarstvo
činčar-Markovićeva. Ako ne bude
mala kraljeva grožnja željena us-
peha, to će kralj po svoj prilici raz-
pustiti skupštinu, što bi se moglo
dó mala dogoditi.

Biogradski profesor Borisavљević pravilnije gojiti, jer ono je u sebe ni krumplju, ni zelja, ni kukuruzu, ni pšenice, nista, već hoće, da bude sami. Kako ćemo postupati, poučiti će nas putujući učitelj gospodarstva, kojega želimo očekujemo.

Marljivost pčele. Svaki cvjet djeteljine sastoji od kojih 60 cvjetnih cievčića, u kojih se nalazi neznatan dio sladora. Pčela potraži po kojih 100 takovih cvjetova prije nego se povrati u košnicu. Da sakupi obični svoj teret sladora mora baram, 6000 puta zabesti svoj jezik u cvjetnu cievčicu, u kojoj se nalazi cvjetni slatki prasak. Kad god obadje pčela u

— 5 —

Carigradske novine javljaju, da je preustrojstvo u monastirskom okružju skoro dovršeno. Iz Soluna javljaju službeno u Carigrad, o posvemašnjem neuspjehu turskih reforma u Makedoniji i staroj Srbiji. U Peći obdržavaše naime Arnauti veliku skupštinu, na kojoj se je odlučno prosvjedovalo proti reformama u rečenih pokrajinah. Ujedno stvorile resoluciju, u kojoj kažu Arnauti, da odlučno prosvjeduju proti tomu, da se i jedan kršćanin namjesti u službu sudbenu, upravnu i redarstvenu; nadalje prosvjeduju proti namještenju daljinih russkih konzulata u Makedoniji i u staroj Srbiji. Skupštinari upozoruju turske oblasti, da ne slušaju nagovore onih, koji im savjetuju, da se razoruž Arnaute. Oni da će ubiti svakoga, koji im nepovlastno stane na put, a sami, da će radje poginuti na bojnom polju, nego li pustiti iz ruku oružje, koje je njihov ponos sredstvo njihova gospodstva. Oni da ne trebaju drugoga jamstva za mire svoje volje. Oni jamče za mire svakom turčinu i kršćanu. Ako se uvaži ovo njihovo stanovište, Skupštinari obećaš i nadalje ostati vjerni Sultanu.

Ova odlučna izjava turski po-
danika arnautskoga plemena govori
jasno o tom, kako Turska slijevi ve-
levlasti kad im kaže, da će Arnavuti
predložene reforme.

Gospodarske viesti.

Pravila „Gospodarske Sveze“ za
Istru sa sjedištem u Puli jesu registro-
vana. Toliko za danas do znaoja intere-
ziranim krugovima.

Gospodarska izložba u Pragu. Srednje gospodarsko društvo za kraljevinu Česku priređuje u Pragu od dne 15. do 22. maja o. g. gospodarsku izložbu, koja će obuhvaćati među ostalim i sledeće skupine: gospodarski strojevi i oruđje; proizvodi i potrebitine; stočarstvo (napose tovljeno blago) peradarstvo, lov, vinarstvo, sivilo-gostjivo, motori za gospodarstvo i sroda.

Fliksera se Širi. Ovih je dana na-
djena u vinogradih oko Mošćenica. Pred
nekoliko godina nadjena je u občini ka-
stavskoj prema Rieci; ove godine na pro-
tivnoj točki kotara — u Mošćenicah. Tko
će užvrđiti, da i med ovimi skrajušimi
točkama nema vinograda tim ušencem

zaraženih? Mi predviđamo, na žalost naših vinogradara, da ih ima u svih občinah od riečke pa do labinskog grada. Ne treba se za to plasiti, ali niti ruke prekrstiti. Svaka rana ima svoj lek. Protiv filoskeri jedini je lek američanska loža, kako podloga. Preporučamo našim vino-gradarom, neka gnjoti i uzdrži stare lože, dok ne poginu. Kako živina dobje hranjena i gojenja bolje, odoli svakoj bolesti, nego slabo branjena, tako i treće dobro gnjeno i obdjeljan više se uzdrži u životu protiv filoskeri. Kada pak pogine, onda ga nadomestimo sa američanskim i na njega cipećimo najbolje vrsti domaćih loza. Starih loza ne sadimo nigdje više, jer ćemo požaliti i trud i trošak. Sa američanskom ložom moramo početi i naše vinograde pravilnije gojiti, jer ono ne tripi okolo sebe ni krumpira, ni zelja, ni kukuruza, ni pšenice, ništa, već hoće, da bude samo. Kako ćemo postupati, poučiti će nas putujući učitelj gospodarstva, kojeg želimo odekum.

Naši krovni vrkale. Svaki cvjet diele-

Marljivost pčele. Svaki cvjet djeteljine sastoji od kojih 60 cvjetnili cievđica, u kojih se nalazi neznatan dio sladora. Pčela potraži po kojih 100 takovih cvetova prije nego se povrati u košnicu. Da sakupi obični svoj teret sladora mora barem 6000 puta zabosti svoj jezik u cvjetnu cievđicu, u kojoj se nalazi cvjetni sladki prasak. Kad god obadje pčela u jednom danu 120.000 cvetova djeteljine.

U što se sve rabi kukuruz? Kod nas je kukuruz najvažnija hrana čovjeku i životinjam, a mnogi ljudi neznamu, u što se sve kukuruz inače upotrebljava. Iz kukuruza se danas izrađuju škrob, siador, ulje, spiritus, lastilo, rakija, slastice, konjak, ljepek, bezdimni barut, kaučuk, daje se upotrebljava u pivarstvu, u fabrikama pira, kod cijenjenica koja itd. Najviše se troši za izradbu škroba i ižete. U posljednje vrijeme se iz klica kukuruznog zrna pravi ulje, koje služi za jela, za razne slikarske boje itd. Zato treba saditi što bolju vrstu kukuruza, jer se samo bolja roba upotrebljava za prerađu a takova se skuplje

Razne viesti.

Iz New-Yorka piše prijatelj našega lista: Pulem dične „Naše Sloge“ doznali smo, da su naši česiti rodoljubi don Ante Petrina i g. Ivan Rereć preporučivali Veloselećem, da se uvede u pučku školu u Velomselu i hrvatski nas materinski jezik. Ta opravданa i temeljita preporuka nije na žalost našla željena odziva, što je nas Veloseleć u tudjini, u dalekoj Americi duboko razalostilo i razrdilo. Nas boli g. uređnike, što imade u našem rođnom mjestu izdajica ili renegata, koji vole tudjincu više nego rođenomu bratu i koji bacaju nas i svoj materinski jezik pod noge samo da tim zadovolje k nam do-kljenčenim tudjincem.

Htjeli biste, da dodju u naši slobodni Ameriku pak bi se ovdje naučili kako valja ljubiti, štovati i ceniti svoj materinski jezik. Ovdje bi ti nesretci doznali kako su među svim narodi baš Talijani najviše mrženi i prezirani dočim nas Hrvate ovdje svaki cieni i stuje, jer smo se uvek pokazali poštениmi i iskrešnim radnicima, čega se ovdje o Talijanima nemože knzati. Amo dodjite vi Veloselski poprdili, pak cete se do mala naučiti ljubiti i štovati sve što je naše, a izbjegavati sve, što je tude.

Nase docene pravke, gospodjice i gospodje! Rerećica i njihove vredne drugove molimo, neka užiraju na postenom narodnom programu, neka pobijuju odlučno i ostro narodne odpadnike i izdajice, a našim posancem i militarcem neka otvaraju oči i srca, da se već jednom probude iz dugovječnog sna i driemeža.

Gosp. Lazaricu preporucamo da
odlučniji proti talijanskim dotezuhom, da
se nepusti voditi za nos. od ljudi, koji

Slovenči profesorji medice in zdravni pripravojo Tinkturo za želodec lekarnja Piccoli - ja v Ljubljani dvornega zalogajstva Nj. svet. papeža koi sredstvo, ki krepa želodec, vzbuja tek, pospešuje prehajanje in odprtje telesa posebno zdravilni za one, ki trpe na zastavni zaprte.

Tinkturo za želodec naročila lekarna Piccoli v Ljubljani v skladnicah z 12 steklenicami za K 2.52, z 24 steklenicami za K 4.80, z 36 steklenicami za K 7, z 70 steklenicami za K 18. (Postini paket pod 6 kg.)

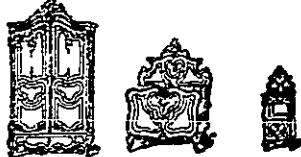
Je v razprodaji v lekarni v Gorici, Telmiss, na Primorskem, v Trstu, latri in Dalmaciji, a 30 h. steklenica.

Tvornica pokrovstva
dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON
TRST — BEČ.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:
ilustrovane popise, originalne načrte osnova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost i jeftina ciena.

„Otče budi volja tvoja“,
molitvenika za hrvatski plek imade jošte oko 700 istisača. Ciena je molitvenika prema finosti veza: vez u koži sa zlatorezom po K 2, vez u koži sa zlatozem, iz zaponcem po 240, vez finiji u zlatozem, zlatorez po K 3 i po K 320, najfiniji vez celulooid sa krizičem i nikatom u bijeloj i crnoj boji po K 470 komad. Tko bi želio naručiti molitvenik, neka se obrati na umirovljenog nadžupnika Miju Laginju u Kastav, koji hoće uputiti i providiti. Krijuge šalju se pouzećem ili ako se novac unapred pošalje.

HRVATI,
svi papir za pušenje kupujte
Družbe SV. Cir. i Met.
za Istru.

Prvo slovensko skladište pokrovstva
ANTONA ČERNIGOJ

TRST

Via di Piazza vecchia 1, u kući Mareni,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu:

Tvornica sa strojevnim obratom.

**Svaka je konkurenca nemoguća,
jer je pokrovstvo iz prve ruke.**

P r v a
belovarska mlijekarska udružna

preporuča gg. trgovcem, gospodarima i privatnikom
Izvrstan maslac za čaj

Izvrstan Imperial

Izvrstan garnirani liptavski

Izvrstan Piškovi

Izvrstan Tiliski

Izvrstan Boleslavski

Izvrstne maslove sirčići.

Cjenike šaljemo badava i franko.

Naručbe, koje se kretom pošte obavljaju, molimo slati na:

Prvu

belovarsku mlijekarsku udružnu.
Belovar (Hrvatska.)

U svih gradovih tražimo zastupnike.

Marko Zović

krojački majstor

u PAZINU polag hrv. ljekarne, preporuča se p. n. občinstvu, posebice pak veleć. gosp. svećenicima, učiteljima itd., za naručbu svakovrste obuće u najfinijoj ili najprestojući tkanini. Odija imade također gotovili u zalihi koliko će odrasle toli za djece, zatim haveloke itd. Ciena raznih odijela i haveloka jest prama vršni od 5 do 20 forinti. Drži obilatu zalihu raznih tkanina za odijela na metar, osobito onih iz Jägerdorfa; prima naručbe za odijela po mjeri, koje izvršuje u najkratčem vremenu uz osobitu pažnju bez bojazni utakmice.

Pčelno - vošćene svieće
kilogr. po K 4.90, u vakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Uskrene svieće iz gori imenovanog voska, okrašene u reliefu sa zlatom, vošćenim crvičem itd. kg. po K 8-
Iste okrašene s odlijevijem crvičicama kg. po K 8-
240
Tumjan lagrima, načinjeni
granice
Svieće za pogrebe po vrlo niskoj ceni. — Za prav. čisti vukas jamstvo sa 2000 kruna.
Gershaimovi stenci (filiji) i stakla za vječnu luku. — Isto tako među pitomac (stolni) i navadni, uz vrlo niske cene.

Preporučam se prečasnom svećenstvu i p. n. občinstvu najponiznije,

J. KOPAČ, vošćarnica u Gorici.

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lička, koja su si takođe brzinom pot prokrečila, kao što rdečko koje sredstvo. Obadiva ova lička postala su u najkratčem vremenu vanredno objubljivana u narodu. Uzrok da je narod ta sredstva tako brzo zavolilo, leži u njihovoj esobitoj vrstnosti i vazduhigurnom delovanju.

Slavonska biljevina se rabi proti svakoj vrsti kašlja pa ma isti još kako zastaren bio, rabi se osobito uspijehom proti težkom disanju, hrapavosti u grlu, prsobolji, protisiviranju itd. Evo što piše Katarina Fuchs iz Mitorice:

„Zurini se sačeliči Vam, da je uspiješ Vaše slavonske biljevine kod moje bolesti upravo sjajan bio. Pažite sam već 7 godina na strašnom kralju i težkom disanju, probala sam već svu moguću sredstva, ali uzalud, dok nisam nadela na Vašu slavonsku biljevinu, koja mi je zdravje povratila. Od srca Vam so zahvaljuje Vaša zahvalna Katarina Fuchs.“

Pakračke kapljice su izvanredno sredstvo proti svima boleslima želudac i creva. Bez ovih kapljica nebi smjela biti ni jedna kuća.

Svakako, kada bud na kakovož želudčnoj boji pati, nemogu ih dosta preporučiti. Grč u želudcu zatočenost neucrenost stolice, nemar za jelom, žgavica, zlatna žila, glavobolje, odstrane se s ovim sredstvom nojsajnijume i najponiznije.

Treba pišati Petru Vidmariju u Čazmu i gospodinu učitelju Topaloviću u Orolku zp. Slakovci, Što je prvo od 5, a potonje od 20-godisnjem želudčnoj bolesti izheče. Svatko će dbiti i od jednog i od drugog za edgovar, da su im samo Pakračke kapljice zdravje povratile.

Sva zdravila pisma stoje kod meni svakome na uvid. Svaka flašica mora imati litenim zaklopac i na zaklopac ušljušano: „Ljekarna zlatnata oruš Pakrac“. Koje flašice to nemaju jesu patvorene, koje u interesu svoga zdravja ne treba nipošto primiti. Cijena im je sledeća:

Slavonska biljevina 1 bocu K 20 h.

Pakračke kapljice 1

Manje od dve flašice ne šaljem, ne moraju ali biti obadiva flašice od jedne vrsti n. pr. može se narucić 1 bocu Slavonska biljevico i 1 bocu Pakračke kapljice. Šaljem svaki dan po poštanskim pouzećem i zaračunom za kisičku, tovarni list i pakovanje 40 h. Naručbe neka se salju izravno na pakračnika

P. Juršića u Pakrac, Glavna ulica 5.

Sve strojeve za
poljodeljstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preče) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino,

novosti pri aparatu proti peronopori te za sumporanje, mlinove za grožđje posve nove konstrukcije,

nove svetiljke za atelje za hvatanje letačih zareznika (insekti), sinaljke za vino, clevi za vino, konočarsko oruđje, takodje i sve druge gospodarske strojeve kao tričure, vitle, mlatilnice i t. d.

... salje uz najjeftinije tvorničke cene

I G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.

Kataloz badava i franko. — Dopisuje se u svim jezicima.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplačuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/4 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati pr. p. i 3-7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i avgusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družtvena pisarna u Puli, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Kupujte samo Cirilo - Metodijske žigice!

VAŽNO ZA SVAKOGA!
Razprodaja!

Uz nečuvano jošinje cene za ciglile 2 for. 95 sv. može se dobiti krasna garnitura časovača iz 14 dragocjenih nakitnih predmeta;

1 elegančni goldini ili mikjal oklopni lašao zajedno sa privjesom.

Parizici sistem:

1 goldi-igla za kravate sa imitiranim hriljanima.

1 par pozlaćene gumbi za manete, marka „Garant“.

1 garnitura goldi-dugmet za košulje i ogut sastavljen od 5 kom.

1 par srebrene nizušice sa složenom ponicom.

1 goldi-prsten sa elegančnim kamenom.

1 žepno ogledalo u cijelu.

Cetrtmajst ovih vrijednosti i krasnih predmeta

zajedno sa anker-remonto-rurom razražile za ciglile

za for. 95 sv. pouzećem ili ako se novac unapred doznaci tvrdka

Krakov, Stradom **BRÜDER HURVIZ** 17, Austrija.

Neogovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikav risko ne nosi.

Bogato ilustrirani ciscici različitih draguljarskih stvari badava i franka.

Preprodavaoci i posrednici traže se.

Vrijno za svakoga

„CROATIA“

osiguravajuća zadružna u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Gorice, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućeg gospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i štetni od groma kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo niske cene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na

= Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.